

fuzinar

Leto XXIII

Ravne na Koroškem, 14. novembra 1986

Št. 11

Enotnost in blaginja

Pred razpravami o spremembah ustave vemo, da so razen zdrave rasti gospodarstva na tehtnici tudi razmerja moči med zvezo na eni ter republikami in pokrajinama na drugi strani. Očitno so potrebna preverjanja in vzpostavljanja čimbolj učinkovitega ravnotežja med državo kot celoto in njenimi sestavnimi deli.

To iskanje najboljšega razmerja 43 let po 2. zasedanju Avnoja je po eni strani dokaz, da smo še zelo mlada, dinamična država, po drugi strani pa, da smo že zelo zrela država, ki se je zmožna celo o svojih temeljnih sestavinah pogovarjati odkrito in demokratično.

Ravnotežje pa si pri tem iščeta tudi čustvo in razum bolj kot kadarkoli prej v naši povojni zgodovini. Stara zimzelena gesla o bratstvu, skovanem v krvi, o enotnosti, brez katere preprosto ni naše državne samostojnosti, si podajajo roko z neusmiljeno hladnimi številkami o razvitosti in nerazvitosti, o gospodarskih uspehih in zmotah.

Kakor pri nobenih razpravah, tudi pri teh ne bo nikomur nič podarjeno. Toda zaceljene praske preteklih let na poskusnih poligonih šolstva, jezika in književnosti, strpno in prijazno ponudena roka za premagovanje predsodkov in stereotipov so dokaz, da premoremo zadosti razuma in modrosti, da najdemo za vse sprejemljive, trajne rešitve.

Te pa, kakorkoli posodobljene in ukrojene za današnjo in jutrišnjo rabo, v bistvu ne morejo biti drugačne od simbolične enotnosti avnojskih bakel in obdajajočega jih klasja, ki pomeni blaginjo za vse v tej državi.

POSLOVNI REZULTAT PO 9 MESECIH JE BIL DOBER

Poslovodna konferenca je ocenila, da je bil poslovni rezultat železarn po 9 mesecih 1986 dober oziroma na ravni 1. polletja. Vzroki za to so poleg ugodnih cenovnih razmerij tudi ustrezna likvidnost, močno prizadevanje strokovnih služb, stalna akcija varčevanja, vedno večji učinki naložb itn. Rezultat pa delno zmanjšujejo nekateri problemi na področju kvalitete, proizvodnje in produktivnosti.

Zato morajo biti aktivnosti vseh delavcev, zlasti pa vodilnih, do konca leta usmerjene k odpravljanju teh težav.

(Vir: zapisnik 33. seje poslovodne konference)

ŽE DRUGA PRODAJA IN INŠTALACIJA PROGRAMOV V ZRN

Ugledni železarni Thyssen v ZRN smo prek avstrijske firme Inteco prodali dva programska paketa:

- zaprtozračno krmiljenje procesov EPŽ in
- krmiljenje proizvodnje obrata EPŽ.

Dogovarjamo se že tudi za nova naročila. Prodaja programov v razviti zahodni svet je zelo zahtevna naloga, zato je toliko večje zadovoljstvo na koncu, ko je delo uspešno opravljeno. Prevzem je bil opravljen v septembru. Podobne dejavnosti tečejo za železarno Kalyani Steel v Indiji, odpirajo pa se še druge možnosti.

Vodja službe APP

USPEH KOVINARSTVA V BRNU

Tozdr Kovinarstvo se je udeležil znanega sejma orodij in orodnih strojev v Brnu v ČSSR od 17. do 24. 9. 1986 v aranžmaju METALKE Ljubljana. Na sejmu so (prvič v inozemstvu) predstavili svoj program krožnih žag za hladen razrez kovin.

Zanimanje za ta program je bilo zelo veliko in pričakujejo, da bodo na to tržišče v prihodnje prodali več svojih strojev. Tokrat si štejejo kot poseben uspeh, ker so uspeli prodati sejemske izdelke: dve avtomatski žagi UKŽ - 130 AP 700 in eno polavtomatsko žago UKŽ - 130 PA. To je bil tudi prvi izvoz teh strojev.

(Vir: dopis vodstva tozdr Kovinarstvo)

RAST OD JE V NAŠIH ROKAH

Iz trenutnih družbenih usmeritev in tistih, ki so napovedane za naslednje leto, sledi, da bomo lahko z OD samostojno gospodarili le, če bomo imeli zelo dober poslovni rezultat. Sedaj lahko npr. samostojno dvigajo OD samo tiste OZD, ki imajo rast dohodka višjo od rasti mase sredstev za OD. Za vse ostale veljajo omejitve in vsak dvig mase mora odobriti izvršni svet občine. Zato moramo storiti vse, da bo poslovni rezultat ob koncu leta čim boljši.

(Vir: zapisnik 31. seje poslovodne konference)

September je bil uspešen

Septembrski plan skupne proizvodnje smo dosegli 88,8 odst., v kumulativni 95,0 odst. Odprema je bila dosežena 99,3 odst., v kumulativni 103,3 odst. Presežena pa je bila fakturirana realizacija za 14,6 odst., v kumulativni zaostajamo še 1,4 odst. Dolarski izvoz je bil presežen za 10,6 odst., v kumulativni zaostanek 25,9 odst. Dinarški izvoz smo presegli za 6,0 odst., v kumulativni zaostajamo 35,9 odst. Prodaja na domačem trgu je bila presežena za 17,0 odst., v kumulativni 8,4 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

Proizvodnja v Jeklarni je bila v septembru dosežena 90,4 odst., v kumulativni 97,0 odst. Vzrok zaostanka za planom je nezadosten odvzem jekla predelovalnih tozdov (predvsem Valjarne). Na proizvodnjo je znatno vplival še slab izplen — padanje povprečne teže šarže na večjih pečeh, kar moramo pripisati slabim tehnološki disciplini v vlivališču. Prav tako ne moremo biti zadovoljni s porabo elektrod in specifično potrošnjo el. energije. Oskrba z materiali je bila zadovoljiva.

V septembru je Jeklolivarna sicer dosegla načrtovano eksterno realizacijo, ne pa predvidene skupne proizvodnje, zaostanek 12,2 odst. Vzrok je še vedno kompliciran asortiment — ta ne zahteva le znatno večjega vložka na tono litine, ampak daje tudi zelo slabe izplete. To ob omejenih in premajhnih količinah tekočega jekla onemogoča doseganje večjega fizičnega obsega proizvodnje. Več bi tozod proizvedel tudi, če bi investicijska izgradnja v livarni težke litine potekala hitreje.

Zelo jih skrbijo tudi nizke cene pri večjem delu proizvodnega programa, kjer s prodajnimi cenami že dalj časa ne pokrivamo niti materialnih stroškov (surovine, energija), kaj šele ostalo.

Zaostanek za planom znaša v Valjarni 16,5 odst., v kumulativni 6,1 odst. Najbolj so zaostali pri lahkih profilih 38,4 odst. in gredicah 27,6 odst., medtem ko je bila proizvodnja srednjih profilov presežena za 15,1 odst. Za zaostanek so krive predvsem mehanske okvare, na težki progi pa je imela vedno svoj vpliv rekonstrukcija proge in redni letni remont. Na lahki progi so valjali predvsem drobnejši asortiment iz visoko legiranih jekel.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V septembru je znašal izkoristek delovnega časa 80,16 odst., odsotnosti 19,84 odst. Odsotnosti so bile razdeljene tako:

— letni dopust	10,30 %
— izredni plačani dopust	0,70 %
— službena potovanja	0,44 %
— bolezni	6,91 %
— druge plačane odsotnosti	1,24 %
— neplačane odsotnosti	0,25 %
— ure v podaljšanem delovnem času	1,93 %

V Kovačnici so za planom skupne proizvodnje zaostali za 4,8 odst., v kumulativni prekoračitev 1,9 odst. Delo je potekalo v znamenju generalnega remonta 1800 t stiskalnice. Izpad proizvodnje pa so omilili s triizmenjskim delom na kovaškem stroju. V splošnem je delo motil remont. Dostava ingotov iz Jeklarne je potekala zadovoljivo, še vedno pa prihajajo ingoti neočiščeni. Veliko je časovnih zamikov litja šarž, kar povzroča težave pri programu dela in neizpolnjevanju rokov izdelave.

Kljub zaostanku 2,5 odst. za planom je proizvodnja v Jeklovleku potekala zadovoljivo. Plan je bil presežen pri luščenem jeklu za 69,6 odst. in vlečeni žici za 7,7 odst. Zaostal pa je pri vlečenem jeklu 52,0 odst. in brušenem jeklu 44,2. Vzrok za nedoseganje plana je pri vlečenem jeklu pomanjkanje vložka, pri brušenem jeklu pa okvara brusilnega stroja.

Od mehanske predelovalnih tozdov so plan skupne proizvodnje presegli Industrijski noži 24,8 odst., predvsem na račun proizvodnje gredic, pri nožih zaostanek 24,5 odst., Pnevmatični stroji 1,3 odst., TRO 19,6 odst., Kovinarstvo 16,2 odst. in Monter 49,3 odst. Za planom pa so zaostali TSD 3,1 odst., Orodjarna 35,5 odst., Stroji in deli 17,8 odst., Vzmetarna 12,5 odst., Armature 59,6 odst. in Bratstvo pri proizvodnji pil 11,6 odst.

Tudi mehanske predelovalne tozde pestijo najrazličnejše težave. Tako je ostal v Orodjarni del izdelkov na skladišču, pri Strojih in delih primanjkuje naročil za obdelane odkovke in ulitke, Industrijske nože pesti še nadalje droben asortiment. Na premajhno proizvodnjo v Vzmetarni vedno bolj vpliva iztrošenost strojev, v TRO primanjkuje naročil za krožne žage, v Armaturah pa ni dovolj naročil za domače tržišče, prihaja pa tudi do okvar na obdelovalnih strojih.

UVOZ

Tudi za september ugotavljamo, da imamo na banki še vedno neizvršenih plačilnih nalogov za tujino prek milijon dolarjev. Med njimi so že tudi nalogi za materiale, ki smo jih delno uvozili že konec junija ali v začetku julija. Stevilne vsakodnevne telefonske in pisne urgence inozemskih dobaviteljev zaradi teh neizvršenih plačil nas samo še dodatno obremenjujejo.

Ker so bila zadnja plačila za dobave prek konsignacij izvršena 10. julija, pomeni to tudi popolno zaporo, saj ne moremo prevzeti iz konsignacijskih skladišč npr. niti jeklenke plina. Zaradi vse večje nelikvidnosti naših bank povečujemo uvoze po sejamskih in maloobmejnih aranžmanih prek drugih uvoznikov (ASTRA, TECHNO-IMPEX Ljubljana, JADRAN Sežana, PRIMORJE-EXPORT Nova Gorica), kar pa podražuje že tako dragi uvozni repromaterial.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Količinska prodaja na domačem trgu je bila dosežena 106,7 odst., v kumulativni 115,3 odst., vrednostna pa 117,0 odst., v kumulativni 108,4 odst. Za količinskim planom so zaostali tozdi: Valjarna 3,0 odst., TSD 35,0 odst., Stroji in deli 24,3 odst., Ind. noži 19,5 odst., Pnevmatični stroji 12,3 odst., Vzmetarna 1,9 odst., Armature 55,5 odst. in Bratstvo pri proizvodnji pil za 25,1 odst. Plan pa so presegli: Kovačnica 41,1 odst., Jeklovlek 19,1 odst., Orodjarna 9,0 odst., TRO 43,1 odst., Kovinarstvo 15,1 odst. in Monter 58,8 odst. Poleg tega je svoj plan izpolnila tudi Jeklolivarna 100,0 odst.

Vrednostni plan pa je bil presežen v Jeklolivarni 4,1 odst., Valjarni 4,8 odst., Kovačnici 38,4 odst., Jeklovle-

NABAVA

Pri nabavi jeklenih odpadkov še vedno narašča pritisk prodaje domačih dobaviteljev, medtem ko starega železa iz uvoza v četrtem kvartalu ne pričakujemo več. Stanje pri ferolegurah se je izboljšalo, saj smo zaloge optimalizirali. Zelo pa zaostajajo dobave kokil iz Železarne Štore, vendar obljublajo, da bodo obveznosti izpolnili do konca leta.

Pri drobnem pomožnem materialu se dobave v zadnjem času izboljšujejo. V septembru zato tudi nismo imeli kakšnih večjih trenj, ki bi negativno vplivala na proizvodnjo ali vzdrževanje. Kjer so nastale težave, jih moramo pripisati v glavnem nepravčasemu naročanju. Večja nevednost je nastala le pri proizvodnji stiskalnic, kjer je dobavitelj ponovno premaknil dobavne roke za mesec dni.

IZVOZ

Septembrski cilji operativnega plana na konvertibilnem trgu so bili preseženi za 23,6 odst., na klirinškem za 44,0 odst. Vsi tozdi so si v znatni meri prizadevali, da so zastavljene cilje tudi dosegli. Problemi pa so še vedno pri enakomerni dobavi v špeditciji.

To je še posebej značilno za tozde mehanske obdelave, ki pošiljajo največ materiala v špeditcijo v zadnjih dnevih meseca. To pa povzroča velike težave v izvozu za pravočasno pridobitev dispozicij in ureditev vseh bančnih in carinskih formalnosti.

Skupna devetmesečna realizacija na konvertibilni trg znaša skoraj 20 milijonov \$. Ob nadaljnjem predvidenem mesečnem trendu izvoza računamo, da bomo letni konvertibilni načrt izvoza tudi dosegli.

TOZD	ODSOTOK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG	
	ton	ton	ton	ton	din	din	ž	ž	din	din	din	din
	sept.	zbir	sept.	zbir	sept.	zbir	sept.	zbir	sept.	zbir	sept.	zbir
JEKLARNA	90,4	97,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	87,8	87,3	98,7	90,9	107,7	86,9	139,9	208,3	138,4	147,5	104,1	79,7
VALJARNA	83,5	93,9	94,0	111,4	111,7	116,5	141,8	108,0	139,6	90,5	104,8	122,9
KOVAČNICA	95,2	101,9	111,1	103,1	126,2	106,7	44,7	95,4	43,4	78,6	138,4	110,9
JEKLOVLEK	97,5	73,8	98,3	75,0	106,3	86,3	80,1	46,0	77,7	39,0	111,4	94,6
TEŽKI STROJNI DELI	96,9	88,5	48,0	87,2	47,7	56,0	23,4	19,5	25,1	20,0	71,7	94,2
ORODJARNA	64,5	104,1	107,6	119,1	132,8	138,2	-	122,6	-	98,6	136,4	139,3
STROJI IN DELI	82,2	84,0	101,5	85,4	140,2	96,2	183,1	67,0	167,0	59,4	128,0	112,9
- NOŽI, BIKZOREZ, OROD.	75,5	81,9	84,6	80,9	108,8	92,2	105,6	80,4	102,7	70,0	111,6	102,6
- GREDICE	179,7	78,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	124,8	80,0	97,8	90,2	113,2	94,7	118,9	87,1	116,6	75,7	111,6	103,4
PNEVMATIČNI STROJI	101,3	108,2	93,2	107,8	108,3	109,5	516,8	281,2	482,1	246,8	97,6	105,5
VZMETARNA	87,5	86,1	94,6	86,9	132,6	102,8	143,1	138,7	138,9	121,0	132,3	102,0
REZALNO ORODJE	119,6	104,7	101,4	97,9	133,5	95,0	87,4	73,8	84,1	61,9	145,2	102,8
KOVINARSTVO	116,2	100,3	114,8	109,3	140,9	107,9	83,3	64,5	68,8	61,5	143,5	109,5
ARMATURE	40,4	74,0	41,9	70,3	63,7	61,5	45,3	60,3	46,2	51,9	89,1	75,3
BRATSTVO - PILE	88,4	74,1	74,9	78,1	191,7	164,6	-	-	-	-	191,7	164,6
MONTER	149,3	101,1	161,1	108,1	198,0	119,9	134,6	59,3	119,0	49,5	213,6	133,9
KALILNICA	-	-	-	-	216,1	188,9	-	-	-	-	216,1	188,9
STORITVE DRUGIH TOZDJS	-	-	-	-	96,7	80,7	-	-	-	-	96,7	80,3
DELOVNA ORGANIZACIJA	88,8	95,0	99,3	103,3	114,6	98,6	110,6	74,1	106,0	64,1	117,0	108,4

20. ZVEZNO DELOVNO SREČANJE KOVINARJEV:

Polovica slovenskih medalj na Ravne

Na 20. jubilejnim srečanju kovinarjev Jugoslavije, ki je bilo od 8. do 11. oktobra 1986 v Kragujevcu, so naši štirje delavci dokazali, da njihov uspeh na republiškem prvenstvu na Ravnah ni bil naključen. Dosegli so naslednje uvrstitve: med kovinostrugarji je bil Jože Kavčič iz tozda SGV drugi, med strojnimi kovači Branko Rozman iz tozda Kovačnica tretji, med livarji kaluparji pa Jože Razdevšek tretji in Bernard Hovnik četrti — oba iz tozda Jeklolivarna.

Na sprejemu pri predsedniku poslovnega odbora (od leve proti desni): Branko Rozman, Jože Razdevšek, Bernard Hovnik in Jože Kavčič

O srečanju, sebi in načrtih za naprej so povedali:

Jože Kavčič:

»Delal sem vpenjalno glavo za rezkar. Kos je bil zelo zahteven. Na začetku sem imel tremo, potem ne več. Na tekmovalju je bilo vse v redu. Sodelavci v tozdu so bili veseli mojega uspeha. Tudi v prihodnje bom še tekmoval.«

Branko Rozman:

»Koval sem vilice za odmik sklopke. Teorija nam je vsem šla malo slabše kot praktično delo, pa je prav, da je na srečanjih tudi teorija, samo bolje se moramo pripraviti. Še bom tekmoval.«

Jože Razdevšek:

»S kolegom sva odlila rotočrpalki. Za svoj uspeh se moram

javno zahvaliti Pavlu Goltniku za pomoč na pripravah. Po povratku so mi v tozdu čestitali samo najožji sodelavci. Ali bom še tekmoval, ne vem.«

Bernard Hovnik:

»Vse so povedali že kolegi. Med tekmovaljem sem bil tako zadržan v delu, da nisem ne videl ne slišal ničesar okoli sebe. Če

bom še tekmoval, bi se rad spet uvrstil na državno srečanje, ki bo prihodnje leto v Jelšingradu, tam pa imam prijatelje.«

Alojz Janežič, vodja slovenske ekipe:

»Železarna Ravne je bila letos pokroviteljica slovenske ekipe, in tako so udeleženci državnega srečanja prvič nastopili v enotnih delovnih in civilnih oblekah. Zato se železarni vsi še posebej zahvaljujejo.

Čeprav se je po republiškem srečanju na Ravnah v nekaterih javnih občilih pojavil dvom v realnost doseženih rezultatov, smo zdaj dokazali, da ni bilo tako, saj so štirje Ravenčani od 6 slovenskih medalj dosegli kar tri. To pa je bilo moč doseči samo z delom in znanjem.

Gradivo za zvezno srečanje v Kragujevcu je sicer nekaj kasnilo, toda sicer se je organizator zelo potrudil od otvoritve do zaključka in podelitve medalj. Slovenija je kot ekipa zadovoljila, čeprav smo pričakovali več. Po analizi rezultatov pa smo uvideli, da smo dosegli, kar je bilo objektivno mogoče, da pa posebne »športne sreče« res nismo imeli.

Od 36 možnih medalj jih je ožja Srbija osvojila 18 (od tega 11 zlatih), Slovenija 6, Bosna in Hercegovina 5 itd.

Naši so bili dobri v praktičnem delu in v tistem delu teorije, ki se veže na stroko, nekaj slabši pa pri poznavanju ustave, samoupravljanja (zakon o združenem delu) in znanja o delovnih razmerjih.

Pri varilnih tehnikah so bili rezultati nekaj slabši, pri ostalih pa zadovoljivi.

Kot ekipa smo se dobro razumeli, saj v vsem času ni bilo niti enega incidenta, nasprotno, obilo je bilo petja in dobre volje.«

Za uspeh vsem iskreno čestitam!

Pomen in organizacija civilne zaščite v Železarni Ravne

Sodoben način vojskovanja, vse bolj učinkovito klasično orožje in še zlasti možnosti orožja za množično uničevanje so močno povečali ogroženost prebivalstva in dobrin v vojni. Zlasti so ogrožena velika mesta in druga večja naselja, pomembne komunikacije in gospodarski objekti.

Ljudje in dobrine so ogroženi tudi v mirnem času ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah. Uporaba sodobne tehnike v proizvodnji in prometu je tudi pogost vir prometnih in delovnih nesreč, velikih požarov in drugih nesreč s številnimi žrtvami in velikimi gmojnimi škodami. Med naravne nesreče štejemo potrese, poplave, zemeljske in snežne plazove, velika neurja.

Torej vojne in druge nevarnosti, ki občasno ogrožajo ljudi in dobrine, so narekovale potrebo po posebni organizaciji, ki skrbi za reševanje ljudi in dobrin ob

takih izjemnih razmerah in dogodkih. Tako organizacijo imenujemo civilna zaščita (CZ).

Delovno področje civilne zaščite je dvojno:

prvo: podvzemanje ukrepov za zaščito ljudi in dobrin v vojni pred različnimi načini napadov in različnimi orožji in reševanje po napadih

drugo: reševanje ljudi in dobrin ob naravnih ter drugih nesrečah, ko je ogroženo zdravje in življenje velikega števila ljudi ali materialne dobrine velikega obsega.

Civilna zaščita obsega samozaščito delovnih ljudi in občanov ter enote in štabe civilne zaščite. V dejavnost civilne zaščite se vključujejo v izjemnih razmerah ob hudih naravnih nesrečah in vojnih razdejanjih tudi razmere delovne, družbene in druge organizacije, ki s svojo dejavnostjo

priporočajo k reševanju ljudi in imetja.

V samozaščiti izvajajo ljudje ukrepe za osebno zaščito in za zaščito svojih najbližjih, za zaščito svojega in družbenega imetja v neposredni okolici. Samozaščita je tako najbolj množični in nenadomestljivi del civilne zaščite v vseh okoljih.

Enote civilne zaščite so lahko splošne, specializirane in združene. Splošne enote so tako organizirane, tehnično opremljene in strokovno usposobljene, da lahko opravljajo le manj zahtevna dela pri zaščiti in reševanju ljudi in dobrin. Organizirajo jih v manjših delovnih in drugih organizacijah, krajevnih skupnostih, ulicah in večjih stanovanjskih zgradbah in naseljih. Torej tam, kjer ni pogojev za specializirane enote. Po mnenju zvezne inšpekcije bi jih morali organizirati tudi v naših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, kjer imamo sedaj nekakšne trojke.

Na nivoju delovne organizacije imamo organizirane naslednje specializirane enote, ki zajemajo skupno okoli 280 članov kolektiva:

tehnično reševalna četa
sanitetna četa
gasilska četa
četa za RBK zaščito (radiološko-biološko-kemično zaščito)
vod za zaklonišče ljudi
vod za zveze
vod za zatemnitev
vod za preskrbo
služba za socialno delo.

Člani posameznih čet imajo za seboj 80-urne osnovne tečaje in vsako leto 20-urne dopolnilne tečaje z ustreznega področja. Člani civilne zaščite so sicer redno zaposleni na različnih delovnih mestih, vendar imajo vojaški razpored za tzv. civilno dolžnost. Sestavljajo enot se vsako leto ažurira zaradi odhodov nekaterih v pokoj itd.

Navedene enote so usposobljene za reševanje zelo zahtevnih nalog. Tudi tehnična opremljenost je na visokem nivoju. Poleg specialne opreme, ki je shranjena v posebnem skladišču civilne zaščite, se ob izrednih in vojnih razmerah uporabljajo sredstva, ki so sicer v redni uporabi (orodja, dvigala, vozila itd.). Vsaka enota ima komandirja, na čelu vseh enot pa je štab civilne za-

(Nadaljevanje na 4. strani)

DELO KOLEKTIVNIH IZVRŠILNIH ORGANOV DELAVSKEGA SVETA

Odbor za dohodkovna vprašanja se je sestel dvakrat. Sprejel je spremembo sklepa o AOD predsednika PO, da se je le-ta s tem po OD nekoliko približal predsedniku KPO na Jesenicah in v Storah. To je v skladu z našo poslovno uspešnostjo in s stališči delavcev.

Predloge za spremembo organizacije in AOD naj v prihodnje skupno in sočasno pripravljajo služba za organizacijo, kadrovska služba in služba za sistem OD, saj je pri večini primerov v ospredju vprašanje OD. V prihodnje naj vse »pakete« korekcij AOD, ki so poslani za pridobitev soglasij komisijam za dohodkovna vprašanja, prej obravnavajo izvršilni organi delavskega sveta DO. Na zadnji seji je odbor obravnaval poslovne rezultate 3. kvartala in politiko gibanja OD do konca leta.

Odbor za družbeni standard je imel v tem času dve seji. Sprejel je sklepe o izjemnih kreditih za individualno stanovanjsko gradnjo, ki gredo v naknadno potrditev še delavskemu svetu železarn, so pa že realizirani. Gre za nujne štiri primere pomoči oškodovancem ob elementarni nesreči junija v koroških občinah in za en primer izjemnega kredita delavcu, ki je dalj časa v bolniški s hudo boleznijo.

Odbor se še vedno srečuje tudi s težkimi vprašanji iskanja začasnih rešitev za delavce, ki bivajo v nemogočih bivalnih pogojih. Teh sicer ni veliko, problem pa je kljub temu težak in meče slabo luč na železarno, ki ni dovolj skrbela za to in ni imela prave politike, ki bi morala biti vzporedna s politiko zaposlovanja.

Odbor je ocenil tudi letovanje v Portorožu v letu 1986. Ugotovljeni so pozitivni premiki. Podane so nekatere sugestije za še boljše delo v naslednjem letu.

Odbor za kadre in splošne zadeve je na oktobrski seji podelil stipendije, ki pri prvem odločanju niso bile podeljene. Potrdil je urnik poučevanja strokovnih delavcev na SSTNPU Ravne, dopolnil listo kandidatov za kadrovska stanovanja in nekatere druge zadeve. Glede ugodnosti pri študiju ob delu na višji šoli za organizacijo dela, dislociranem oddelku na Ravneh, je podprl stališče PO, da naj bi ugodnosti nudili le delavcem, ki jim je ta izobrazba direktno potrebna oz. izroma tehničnim kadrom, ki so potencialni kandidati za delovna mesta organizatorjev delovnega procesa.

Odbor za poslovanje je imel eno sejo. Podprl je sprejem 2. aneksa k SaS o združevanju sredstev in skupne naložbe po programu gradnje plinovodov v SRS za dobavo alžirskega plina prek Italije. Odboril je pomoč občinama Dravograd in Radlje (sklep smo objavili v Novicah št. 32).

Verificiral je poročilo, ki ga je pripravila Delovna skupnost KSZ za Gospodarsko zbornico SRS v zvezi z razpisom izbire delovnih organizacij, ki naj bi poskusno s letom 1987 šle na 46-urni delovni teden, če bodo izpolnjevale pogoje. Ukinitev delovnih sobot ne predstavlja problema, problem pa je četrta izmena. Odbor je zahteval, da se poleg predlaganih intenzivno iščejo različne variantne rešitve in predlogi do časa, ko bomo o tem širše spregovorili, kar pa bo v kratkem.

Finančni odbor in odbor za razvoj sta se dvakrat skupno sestala. Podprla sta predlog plana Interne banke sozda S2 za obdobje 1986–1990 in predlog SaS o ustanovitvi IB sozda, o čemer so sklepali tudi delavski sveti tozov in delovnih skupnosti. Sprejela sta tudi predloge podražitev pri posameznih projektih in zavzela stališče do uporabe sredstev iz davčnih olajšav. Sedanji način, ko jih razdobljena čisto nesmotno in ne dovolj intenzivno uporabljamo, ne ustreza. Zavzela sta

se za celotno združevanje in skupne projekte.

Odbor za varstvo pri delu je o tem vprašanju oblikoval pobudo delavskemu svetu DO in prek njega vsem tozdom in delovnim skupnostim za spremembo sedanjega sistema. Zda lahko 50 % sredstev združujemo za skupne projekte, ostalo pa po svojih programih porabijo tozdi. Po novem bi sredstva vzajemno in solidarno

združevali za odpravo najbolj kritičnih točk, ki jih morajo predlagati služba za VPD, druge službe KSZ ter tozdi. Na nivoju DO bi nato določili prioriteto projektov, ki jih pripravi PII. Vsi trije odbori so takšno usmeritev podprli. Pričakujejo, da bodo ustrezne rešitve sprejeli tudi samoupravni organi tozov.

Odbor je podrobno obravnaval tudi predlagane ukrepe varstva pri delu za izboljšanje poslovnih rezultatov, o katerih bo govor še na sestankih SDS, potem pa naj bi posamezna določila ali ukrepe še konkretizirali, sicer si od njih ne obetamo posebnih učinkov.

J. D.

Komunisti o gospodarjenju v železarni

»Idejnopolitični vidiki gospodarjenja v delovni organizaciji« je bila tema akcijske konference ZK 25. septembra letos. Pred tem so o tem spregovorili na sestankih osnovnih organizacij ZK v tozdi in delovnih skupnostih. Značilno za razpravo na tej konferenci je, da so se k besedi priglasili mnogi delegati, čeprav delegatov iz nekaterih tozov tudi ni bilo in so bili zato pozvani na bolj množično udeležbo v prihodnje, saj ima konferenca svoj program dela, po katerem naj bi med mandatom obravnavala še aktualna vprašanja ekološke in usmerjenega izobraževanja, in to še letos; sledi inovativna dejavnost, vprašanja socialnega položaja delavcev, družbeni standard, kadrovska politika in problematika, organiziranja in načrtovanja reorganizacija poslovnoproizvodnih procesov, organiziranost železarn, moralni lik komunistov in še kaj.

Septembrska konferenca je dajala vtis, da so se v posameznih sredinah nanjo dobro pripravili. Razprave so bile zelo konkretne, kritične — delno tudi samokritične; prišlo je tudi do polemik in konfrontacije med posameznimi razpravljalci, kar je treba pozdraviti, saj se resnica izve, ko se čuje obe plati zvona.

Delegati so v glavnem odkrito spregovorili o problemih, ki zadevajo njihovo ožjo samoupravno sredino kot tudi delovno organizacijo in sozd, opozorili pa so tudi na nekatere probleme in dileme v družbi, ki pomembno vplivajo na delo in poslovanje DO ter na odnos delavcev in posledično na vzdušje, ki v posamezni samoupravni sredini oz. delovni organizaciji vlada.

Če sledimo toku razprave, naj omenimo najprej izredno resno opozorilo iz tozda Jeklarna, kjer je zaradi težke kadrovske situacije postavljena pod vprašaj nadaljnja dejavnost, če ne bo učinkovitih ukrepov. Problemi so nizka izobrazbena struktura, velika odsotnost z dela, močno povečanje fluktuacije, povečanje števila invalidov oz. tistih delavcev, ki so v postopku za invalidnost, naraščanje števila nezgod, izčrpan dotok kadrov,

poklic, za katerega ni zanimanja pri mladini, beg v druge tozde ipd. Manjka jim tudi veliko šolanega kadra; zlasti bi ga potrebovali za organizacijsko vodenje izmen. Ponovno postavljajo vprašanje ustreznije stimulacije, predvsem pa raznih dodatnih oblik stimuliranja (saj OD ni vse!) kot na primer posebni dopusti, nagrade, izleti. Rezerve in perspektivo vidijo v ustrezni razvojni politiki, kjer bi skrčili asortiment jekla, v odpravi štirizmenskega dela, humanizaciji dela in okolja. Iz Jeklarn se tudi postavilo vprašanje o delitvi proizvodnih programov v sozdu, s katerimi se v celoti ne strinjajo.

Jeklolivarna je posebej izpostavila problem dinamike izvajanja investicij — kasnitev mini livarne in podobno — in ustreznosti posameznih agregatov, vprašanje odpravevalne naprave in humanizacije dela nasploh. Za nekatere kasnitve ali slabo izvedene investicije krivijo strokovnjake PII. Zaradi polemike je bilo na akcijski konferenci dogovorjeno, naj komunisti Jeklolivarno in PII skupno odkrito in konstruktivno obravnavajo sporna vprašanja. Jeklolivarna ima tudi problem z delavci. Zelo ostro je bilo postavljeno vprašanje stanovanj, zlasti dejstvo, da ob milijardnih investicijah nismo sposobni zgraditi še enega samskega doma ali ustreznih stanovanj za mlajše in nove delavce.

V Strojih in delih samokritično ugotavljajo padeč kvalitete, ob tem pa vlogo in avtoriteto organizatorjev delovnega procesa, ki v »demokratskih odnosih« ne zadovoljujejo. Kritizirajo tudi odnose med nekaterimi službami, organiziranost priprave proizvodnje, zaskrbljeni so nad usodo nadaljnega razvoja strojogradnje. Kritizirajo usmerjeno šolstvo, ki ne daje ustrezno usposobljenih kadrov. Kar zadeva slednje, so o tem spregovorili skoraj brez izjeme vsi delegati in bili enotnega mnenja, da reforma ni dala obljubljenih rezultatov ter da so nujno potrebne spremembe.

V RPT pravijo, da se bodo zavzemali za večjo raziskavo trga in več naročil v korist predelave. Postavljajo problem osvajanja novih proizvodov in zahtevajo čimprejšnjo realizacijo projekta pilotne delavnice. Menijo tudi, da je treba ločiti operativni razvoj od ostalega in zagotoviti primerne kadre.

V tozdu KK so več govorili o lastnih nalogah, rezervah na področju delovne discipline, izkoriščanja delovnega časa, aktiviranju strokovnih kadrov, vlogi in avtoriteti vodilnih delavcev ter odnosov pri vodenju. Kontrola se premalo vključuje v modernizacijo projektov v delovni organizaciji, premalo je sodelovanja z raziskovalci iz RPT, še vedno prepočasno reševanje reklamacij. V tozdu se za-

vzemajo za ustanovitev priprave dela kontrole — tehnološki oddelek.

Iz Industrijskih nožev so opozorili na po njihovem neustrezen režim skupnega prihodka, saj izvažajo veliko in po polovični ceni. Muči jih problem dobav in kvalitete compound materiala. Sicer pa so postavili vprašanje »enotnih kriterijev«, po katerih so komisije priznavale strokovni razvoj posameznim delavcem v določenih tozdih oz. delovnih skupnostih.

V Monterju jih skrbi, ker nekateri programi, o katerih je bil govor ob združitvi, ne gredo, kot bi morali.

Iz Kovinarstva pravijo, da so še vse premalo tržno usmerjeni in da bo treba več sodelovanja s Komerčialo in RPT.

Iz SGV so postavili vprašanje odnosa delavcev do strojev — strojelomov — in do družbene lastnine nasploh. Ugotavljajo, da je največ strojelomov ob prostih dnevih, čemur naj bi bil vzrok slaba kontrola, odsotnost vodstva, izmensko delo in morda še kaj.

V PII ugotavljajo, da je pri investicijski dejavnosti veliko objektivnih težav, kot so dolgotrajni postopki do soglasij, težave z izvajalci domače opreme, da pa so tudi subjektivne težave. Konkretno predlagajo, da bi morali plan naložb v osnovna sredstva sprejeti že na začetku leta, čeprav niso še do dinarja znani vsi viri, in pričeti z realizacijo, saj tako pričujemo večino gradenj z zakasnitvijo, inflacija pa požira denar.

Iz Armatur so opozorili na nekatere probleme zaradi dislociranosti in premajhne povezave z razvojem in Komerčialo. Pesti jih tudi problem nerealnih norm, opozarjajo pa tudi na slabosti našega poslovno-informacijskega sistema. O slednjem so razpravljali tudi nekateri drugi delegati.

Predsednik poslovnega odbora apelira na to, da bi se morali komunisti primerno obnašati tako na delovnem mestu v delovni sredini kot izven železarn. Največ krivde za posamezne probleme vidi v napakah organiziranosti in organizaciji ter v kvaliteti kadrov. Posebej pa je pomembno, da se bomo o vprašanih strategije za vodoče določene pravočasno in pravilno dogovarjali. Trenutno je treba dati čim večji poudarek nalogam, kot so racionalizacija dela, študij delovnih postopkov in podobnemu. Tako pri izkoriščanju poslovanja, zlasti pa pri razvoju moramo izhajati iz skupnih interesov delovne organizacije.

Predsednik IO konference sindikata in izvršni odbor menita, da imamo na vseh področjih še veliko rezerv, ki se jih da izkoristiti, če le hočemo.

Iz KSZ so opozorili na to, da imamo zelo intenziven razvoj, ki je nad kadrovskimi možnostmi. Generacijski priliv je premajhen, velika je fluktuacija, posebej pa poudarjajo, da mora postati naše vodilo, da postane inovativni sistem in da se nehamo vrteti v togem birokratskem krogu.

Sekretar občinskega komiteja ZK je ob koncu konference še opomnil na nekatere aktualne družbene naloge, predvsem na to, da bi morali komunisti stalno spremljati izvajanje rešitve o družbenoekonomskem razvoju. Opozoril je na skupno nalogo tudi železarno, ko bo treba čimprej odkrito in dokončno spregovoriti o rešitvi nekaterih problemov Rudnika Mežica, o onesnaževanju zraka in okolja ter drugih aktualnih vprašanj, ki jih lahko v občini rešujemo samo s skupnimi močmi.

Konferenca je bila torej zavzeta in dobra, kot bo moralo biti zavzemanje za sprejete sklepe in stališča, ki jih je konferenca sprejela.

-deja

(Nadaljevanje s 3. strani)

ščite. V mirnem času štab skrbi za dopolnjevanje in usposabljanje enot civilne zaščite ter zaposlenih v okviru samozaščite. Nadalje za nujne zaščitne ukrepe, s katerimi naj bi zmanjšali posledice zračnih in drugih napadov v vojni. V vojni ter ob naravnih in drugih hudih nesrečah pa usmerja delovanje enot civilne zaščite in samozaščite pri opravljanju zaščitnih in reševalnih del.

V naslednjem obdobju bomo morali še več pozornosti nameniti opremljanju zaposlenih z osebnimi sredstvi in gradnji zaklonišč. Zelo pomembno je tudi delo pri osveščanju zaposlenih in njihovih družinskih članov o pomembnosti samozaščite in ustrezno poučevanje.

Eksplodija v Černobilu je zelo strogo opozorilo, da se je treba oskrbeti z zaščitnimi sredstvi in z znanjem čimprej.

Anton Vehovar

Dobra bera po dveh letih

Z oktobrskim sejmom elektronike v Ljubljani je postalo aktualno tudi vprašanje razvoja te vede v naši železarni. Ali drugače: sejma je bil povod za razgovor z dr. Tonetom Pratnekarjem, vodjo službe za razvoj mehanske tehnologije, o tem, kako železarni uspeva uresničevati pred dvema letoma sprejeti projekt robotizacije in avtomatizacije. Hkrati je dr. Pratnekar predstavil tudi druge naše razvojne programe v mehanski obdelavi.

ROBOTIZACIJA V STROJEGRADNJI

«Kot je najbrž znano, je projekt robotizacije in avtomatizacije v železarni razdeljen na dva dela. Prvi se nanaša na robotizacijo in avtomatizacijo delovnih procesov v metalurgiji, drugi pa na robotizacijo, avtomatizacijo in mehanizacijo strojev tozda Stroj in deli, predvsem stiskalnic. Za ta projekt moram povedati, da smo za njegovo izvajanje imenovali skupino devetih strokovnjakov, projektantov, konstruktorjev, tehnologov, programerjev, elektronike in električarjev. Slednje smo vanjo vključili prvič in ugotovili, da je samo v takšni sestavi možno dobro delati.

V okviru tega projekta razvijamo univerzalno strego, robot KOBRA, z nosilnostjo 100 kg. Namenjena bo za strego stiskalnic v tovarni Crvena zastava v Kragujevcu.

Nosilec projekta je tehnična fakulteta v Mariboru, dr. Jezernik. Načrti naj bi bili gotovi do konca letošnjega leta, drugo leto pa bi začeli robot izdelovati. Poudariti moram, da gre v tem primeru za robotizacijo individualne proizvodnje, ne serijske, kar je neprimerno zahtevnejše razviti. Je pa perspektiva prav v tem, svet se zanima predvsem za tovrstno robotizacijo.

ROBOTIZACIJA V METALURGIJI

«Drugi robot, ki ga razvijamo, je R 600, imenovan SKARA. Pri njem

sodelujemo s Fakulteto za strojništvo iz Ljubljane. Gre za robotizacijo delovnih mest v metalurgiji. Za robotizirano čiščenje armatur v livarni. V okviru tega projekta razvijamo tudi mizo NC in drugo opremo, med katero je najpomembnejši manipulator za brušenje z nosilnostjo 500 kg.

Zelo pomembno iz projekta robotizacije delovnih mest v metalurgiji izstopa numerično krmiljena miza. To je prvi računalniško krmiljeni izdelek Železarne Ravne. Gre za to, da v železarni ne delamo samo s stroji NC, ampak znamo takšne stroje tudi sami narediti. Miza pomeni naš prvi korak na področje izdelovanja strojev NC. Z njo smo se tudi nameravali predstaviti na sejmu elektronike v Ljubljani. Čeprav je tozda Orodjarna pravočasno in zelo dobro izdelal mehanske dele mize, za kar mu velja vse priznanje, se nam je zataknilo pri uvozu nekaterih delov. To se nam večkrat dogaja, predvsem pri uvozu vodil, krogličnih vreten, koračnih motorjev itd. Da bi se v prihodnje temu izognili, se že dogovarjamo s slovensko in jugoslovansko kovinsko predelovalno industrijo, da bi začeli nekatere teh komponent izdelovati v naši železarni.

Tako se z mizo NC v Ljubljani nismo uspeli predstaviti. Na srečo pa smo zanj že naredili tržno analizo in ugotovili, da bi 50 takšnih miz lahko takoj prodali. Zanj se zanimajo Jesenice, Štore, Jelšingrad, 21. maj itd. Miza je naš veliki dosežek in je namenjena za vpenjanje obdelovancev, ki se vrta, brusijo ali kako drugače obdelujejo. Ima vzdolžni in prečni hod, vrti se, se nagiba itd.»

DRUGI RAZVOJNI PROGRAMI

«Ob projektu robotizacije in avtomatizacije pa v tozdu RPT razvijamo še druge programe. Med večjimi je razvoj laserskega merilnega stroja, namenjenega za merjenje velikih obdelovancev, do dolžine in širine 3500 mm ter višine 2500 mm, pred-

vsem v namenski proizvodnji in strojogradnji na splošno. Načrtujemo, da bomo prva dva stroja poskusno zmontirali prihodnje leto. Posamezne dele, kot so npr. zvarjenci, že izdelujemo v tozdu Monter in nekatere na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, ki tudi sodeluje pri razvoju tega merilca.

Dr. Tone Pratnekar

Za tozda Armature sta v razvoju armatura za visoke temperature (do 500°C) in nova varianta krogelne pipe, ki bo lažja za 30% in zato bolj konkurenčna na trgu. Prototipa teh dveh izdelkov sta že narejena in prihodnje leto ju bo začel tozda Armature redno izdelovati. Kot tretji novi proizvod pa so pri Armaturah pločevinaste krogelne pipe. So za 40 do 50% lažje, kot so bile zdajšnje, predvsem na račun debeline ter optimizacije konstrukcije in materialov. Z njimi smo se predstavili na jesenskem celjskem obrtnem sejmu.

Vzporedno z razvojem novih izdelkov pri Armaturah teče tudi projekt

za pridobitev mednarodnih atestov oz. za pridobitev znaka kvalitete. Le z njimi imamo namreč zagotovljeno prodajo armatur na katerikoli tujem tržišču. Zaenkrat tega za armature še nimamo, niti za eno vrsto, pričakujemo pa, da jih bomo dobili že do konca letošnjega leta.

Z namenom, da upravičimo novo halo in nove stroje za Pnevmatične stroje, intenzivno razvijamo tudi programe za ta tozda. Tako smo že uspeli s 30- in 800-kilogramskima hidravličnima razbijalnima kladivoma, ki sta že v redni proizvodnji. Za drugo leto načrtujemo, da bomo osvojili 250-kilogramsko razbijalno in vrtalno kladivo.

Hkrati skušamo izboljšati tudi pnevmatične izdelke, ki so še vedno zanimivi, in razvijati ustrezno vrtalno opremo, kot so krone, drogovi itd. Iz tega programa pomembno izstopa hidravlično vrtalno vozilo strmica, s katero smo se predstavili na jesenskem zagrebškem velesejmu.

Naše delo pa ni le razvijanje čisto novih programov, ampak tudi dopolnjevanje zdajšnjih. Tako razvijamo npr. projekt za okrogle nože, s katerim bomo dopolnili sedanji proizvodni program tozdev Industrijski noži in TRO. Poleg teh dveh tozdev se v ta projekt vključuje tudi tozda Kovinarstvo, ki dela stroje za razrez materialov in mu je letos uspelo dopolniti svoj proizvodni program z računalniško krmiljeno žago za avtomatični razred. Zanj so na BIAMU prejeli zlato medaljo.

Projekt krožnih rezil je bil sicer izdelan že leta 1979, vendar takrat ni prišlo do njegove uresnitve. Zato smo ga zdaj obnovili, po njem pa je predvidena proizvodnja 200 ton okroglih nožev in približno 5000 kosov krožnih žag.

Kot zadnjega v vrsti projektov bi omenil še načrt za obnovo proizvodnega programa tozda Bratstvo. Je v končni izdelavi in predvideva proizvodnjo, kot so orodja za obdelavo kamna, strgarski noži iz hitroreznega jekla, rešetke za peči, individualna proizvodnja itd. S tako razširitvijo bi lahko bistveno olajšali poslovanje tega tozda, saj bi lahko proizvodne programe fleksibilno načrtovali, kar je bilo do zdaj zaradi samo enega izdelka nemogoče.

Toliko bi povedal o dosedanjih programih, poudariti pa moram, da bomo do konca letošnjega leta oblikovali tudi nove — za posamezne tozde in tudi za tozda RPT posebej.

Helena Merkač

ISKRE

Strahopetnost je najboljša obramba proti skušnjavi.

Mark Twain

Izkušnja je ime, s katerim vsakdo označuje svoje neumnosti.

Wilde

Zakon je pristanišče v viharju, pogosto pa tudi vihar v pristanišču.

Dogma je poskus izdelati palico z enim koncem.

Laub

Strmica zbudila zanimanje

DELAVCI IMAJO BESEDO

Znanje – kako ga pridobivamo in kako prodajamo

V prvem prispevku — o pridobivanju znanja — ne bo beseda o tem kot o splošnem v družbi ali v naši železarni. Bolj ali manj znanega ne gre na novo predstavljati, ne osnovne ne visoke ne enajste šole. Zagotovo pa velja spregovoriti o tako posebni šoli, kot je specialistični študij trženja v ZDA, ki ga je letos poleti imela na Potsdam College of New York State University v Potsdamu, v ameriški zvezni državi New York, Alenka Ruter, vodja operative izvoza za metalurške tozde v tozdu Komerciala.

zaprte so bile firme jeklarske in kovinske predelovalne industrije, ki so v ZDA v krizi. Kljub vsemu so nam vsem zagotovili prakse. Jaz sem jo imela v St. Lawrence Seaway Development Corporation v Washingtonu, na oddelku za razvoj trgovine in prometa, del pa na St. Lawrence Seaway Development Corp. v Masseni, New York, kjer imajo operativno, marketing, finance. Bila sem tudi pri Process Cart. Warrendale, Pensilvanija, s katero Železarna Ravne že sodeluje. Med prakso sem dobila številne statistične podatke o stanju v ame-

da sem se sicer za študij v ZDA zelo težko odločila, saj imam družino — sin je star štiri leta in pol — in da je tudi občutek, ko veš, da si daleč od doma in se ne moreš vrniti, kadar bi želel, neprijeten. Ker pa so bili tudi drugi v skupini v podobnem položaju, nam je bilo skupaj lažje.

Menim, da sem s študijem v ZDA pridobila veliko novega znanja, ki ga bom lahko pri nadaljnjem delu koristno uporabila. Poleg tega pa sem spoznala veliko poslovnih, kar nam lahko koristi pri novih poslih.

Seveda pa dejstvo, da se je 26 slovenskih gospodarstvenikov 84 dni usposabljal za prodor na ameriški trg in ga spoznavalo, še ne pomeni, da bo npr. naša železarna že prihodnje leto občutno povečala izvoz v Ameriko. Gre za dolgoročno izvozno usmeritev.

Kot naročen je v Sobotni prilogi Dela 18. oktobra izšel članek Kdaj zaslužek s prodajo znanja avtorice Milene Forznarič. Bila sem namreč tik pred tem, da začnem pisati o prodaji znanja v naši železarni.

V prispevku sem si podčrtala dva stavka: »Slovenija ima približno tisočinko svetovnega znanja« in »Intelektualne zmogljivosti so osnovno bogastvo sodobnega sveta.« Skupaj z naslovom članka sem ju vzela za izhodišče in začela razmišljati takole. Kdaj zaslužek s prodajo znanja, v Železarni Ravne sploh ni več vprašanje, kajti trgovina že teče. Res, da zaenkrat široko le v Delovni skupnosti za gospodarjenje, v oddelku APP (Avtomatizacija proizvodnih procesov), čeprav o možnostih prodaje že intenzivno pričujemo razmišljati v vseh službah. Potemtakem je v tisti tisočinki svetovnega znanja nekaj tudi našega, saj lahko prodaja le tisti, ki kaj ima; s tem pa je že tudi rečeno, da se dejstva, da so intelektualne zmogljivosti osnovno bogastvo sodobnega sveta, zavedamo. Nevedno je to za našo železarno pozitivno.

Pa ne le to, ena izmed osnovnih značilnosti prodaje znanja tudi je, da je razmerje med dohodkom in stro-

ški v tej dejavnosti veliko ugodnejše kot v materialni proizvodnji: na prihodek je samo 10% stroškov. Velja pa v tej zvezi poudariti še naslednje: ni vse t. i. »know — how«, kajti to pomeni prodajati skupaj s programi tudi tehnologijo, v železarni pa v glavnem prodajamo programske pakete, v katere je vgrajeno znanje; da je eden ključnih problemov v železarni vprašanje, koliko delati za potrebe železarne v primerjavi s delom navzven in kako urediti v APP organizacijo, da bo delo nemoteno teklo. Dejstvo, da je to odlična možnost zaposlovanja kadrov, je namreč v prodaji znanja nesporno.

Toliko na splošno. Namen tega prispevka pa je tudi dati besedo enemu izmed delavcev v službi APP, delavcu, ki konkretno »prodaja znanje«.

Govori Blanka Kaker, samostojna programerka v APP, sicer pa dipl. inž. kemije:

»Ravnokar končujemo enega izmed konkretnih primerov prodaje znanja v naši železarni. Tri tedne je bila namreč pri nas na inštruktaži skupina programerjev iz Železarne Štore, Kristijan Pukl, Emil Fendre in Marjan Krajnc. Pri njih je namreč računalniško vodenje in programstvo splošno šele v povojih. Šlo je za dvojno inštruktažo in prilagajanje posebnosti Železarne Štore: najprej programov, ki jih je Železarna Ravne pred več leti kupila za potrebe sozda, in naših lastnih. Seveda končano delo pri nas še ne pomeni, da bodo v Štoreh takoj lahko začeli programe uporabljati, ampak le izhodišče za nadaljevanje dela. Moje specifično področje je bil kemijski paket, vendar sem pomagala tudi pri statističnem (ta paketa sta naša lastna), kadar ni bilo kolege Tonija Vučka. Inštruirala sem prvič in moram priznati, da ni tako enostavno. Ne zaradi programov samih, saj velikih posebnosti, razen specifičnosti v kvaliteti zaradi liva konti, ki ga mi nimamo, v Železarni Štore pa imajo ni bilo, ampak zaradi dela kot takega. Imeti moraš več programov istovrstno v glavi, poznati njihove podrobnosti itd. Nekoliko težje je tudi zato, ker imaš ob tem še svoje redno delo. Kljub temu pa je takšen posel zanimiv in me veseli.«

Zagotovo je bil tudi v redu opravljen. Štorčani so bili z njim zadovoljni in so zaključili dobesedno takole: »Čudimo se, da so tako kolegialni odnosi in tako dobro delo sploh možni.«

Tako je tudi po 16 prodanem paketu znanja ocena za APP laskava.

Helena Merkač

Slovenski poslovneži v Washingtonu pred svetovno banko

»Študij je organizirala Gospodarska zbornica Slovenije. Bil je dvodelni: najprej 14-dnevni pripravljalni o osnovah ameriške ekonomije v Ljubljani, nato od 19. junija do 14. avgusta v ZDA. Tam smo imeli teoretična predavanja o osnovah finančnega računovodstva, financah, marketingu, pravnem sistemu, računalniških aplikacijah v marketingu in financah, o pogajanjih itd. Metoda dela je bila t. i. »case«, ko so nam teorijo razlagali na osnovi konkretnih primerov iz ameriške gospodarske prakse. Tak način je od nas zahteval aktivno sodelovanje, saj smo morali obdelati posamezne primere, razviti smo morali strategijo — uskladiti predloge in oblikovati skupno poslovno politiko. Rezultate smo nato primerjali z optimalno rešitvijo. Poseben poudarek je bil na pogajanjih, npr. med kupci in prodajalci. V okviru marketinškega programa pa smo morali izdelati celo projekt oz. t. i. marketinško analizo za prodor na ameriško tržišče. To smo delali po njihovi metodi opredeljene štirih osnovnih substrategij marketinškega strateškega planiranja. Jaz sem svojo nalogo izdelala o izvoznih možnostih naših stiskalnic v ZDA.

Po teoretičnem delu študija smo imeli prakso v različnih ameriških podjetjih in vladnih ustanovah. Organizator je imel s pridobivanjem praks precej težav, saj so podjetja v nas videla konkurenta. Še posebno

riški in svetovni jeklarski industriji, organizirali pa so nam tudi številne razgovore v ameriških vladnih ustanovah, ki se ukvarjajo s preučevanjem in razvojem jeklarske in kovinske predelovalne industrije.

Podjetja, ki sem jih obiskala, so bila zelo zanimiva, prav tako ljudje. Ameriški poslovneži so zelo ozko specializirani in zelo dobro strokovno usposobljeni. Delo imajo zelo dobro organizirano, ves poslovodni sistem pa računalniško podprt. Tudi proizvodnja v uspešnejših firmah je procesno vodena. Zelo pomemben dejavnik so vmesne zaloge. Sinhronizacija nabave in proizvodnje je skoraj popolna in to močno povečuje njihovo konkurenčno sposobnost.

Teže kot razlike med našimi in ameriški podjetji je opisati razlike med nami in Ameriko sploh. Ljudje so zelo različni, kakšni, je odvisno predvsem od tega, kje živijo. V Potsdamu npr., ki je manjše univerzitetno mesto, so bili zelo prijazni, pripravljeni pomagati in zelo disciplinirani. Je pa seveda Amerika dežela velikih nasprotij, bogastva in revščine. Američani se sicer radi pohvalijo, da je njihova dežela dežela neizmernih možnosti, vendar velja to le za tiste, ki imajo ustrezno materialno osnovo.

Ceprav so trije meseci dolga doba, so mi vseeno kar hitro minili. Program je bil tako bogat, da za dolgčas res ni bilo časa. Moram pa priznati,

Blanka Kaker s programerji iz Železarne Štore

Uspešno srečanje s kupci našega rezilnega orodja

Od 14. do 17. oktobra 1986 smo priredili na Ravnah komercialno tehnično srečanje s 170 kupci našega rezilnega orodja iz vse države. Predstavili smo jim naš sedanji in prihodnji proizvodni program ter spoznali njihove potrebe in želje. Srečanje je koristilo njim in nam.

Odkrita beseda na okrogli mizi

Razstava rezilnega orodja v avli na upravi

Eden glavnih namenov srečanja je bil, da smo kupcem skupaj s firmo Leuco (koooperant tozda TRO Prevalje) predstavili naš proizvodni program rezilnega orodja. Ravnatelj tozdov TRO in Industrijski noži sta nazorno predstavila sedanjo proizvodnjo in predvideni razvoj v prihodnje, predstavnik Leuca pa je s pomočjo video kaset prikazal kompletan asortiment diamantnih (dia) orodij ter možnosti nakupa teh orodij. To je vzbudilo veliko zanimanja pri kupcih.

Posamezni udeleženci srečanja so šele zdaj dobili globalno predstavo o Železarni Ravne, mi pa smo z izvedeno anketo med njimi prejeli več dragocenih odgovorov na vprašanja, ki nas zelo zanimajo, ki pa jih pri običajnih medsebojnih stikih ne dobimo v takem obsegu.

Iz odgovorov na okroglih mizah smo povzeli za nas vrsto nalog in usmeritev.

Predvsem moramo izboljšati našo solidnost glede dobavnih rokov. Od proizvodne miselnosti se moramo preusmeriti k marketinški. To pa pomeni, da moramo imeti pred očmi predvsem potrebe kupcev.

Lesarji in pohištvena industrija imajo zelo pestre proizvodne programe, zato se moramo usmeriti k izvenserijski proizvodnji in k hitrejšim dobavam. S tem bomo dosegli pomembno prednost na tržišču, predvsem pa bomo zmanjšali želje nekaterih DO pohištvene industrije, da bi se same lotile proizvodnje rezalnega orodja za svoje potrebe.

To posvetovanje skupaj z onimi, ki smo jih izvedli predtem (o pnevmatičnih strojih, armaturah in orodjih) je pokazalo, da je tak način stikov s kupci dober in ga kaže uporabljati tudi v prihodnje. Bolj pa se bomo morali posvetiti kupcem po skupinah proizvodov, ki jih zanimajo, saj se sicer nabere preveč vprašanj v prekratnem času.

Ob tej priložnosti smo prijetno presenetili s sodobno aranžirano razstavo našega rezilnega orodja v avli uprave. Steklene vitrine naredijo bolj estetski vtis od običajnih miz in polic. To kaže, da moramo več vložiti v ekonomsko propagando in v hitro informiranje kupcev kot doslej.

Vse odkrito izrečene pripombe na naš račun so nam dobra šola za prihodnje.

PRVI NATEČAJ ZA NAGRADO ŽELEZARNE RAVNE

Kakšen je namen razpisovanja nagrade Železarne Ravne? Kako se ga lotevamo?

Namen razpisovanja nagrade Železarne Ravne je spodbuditi povezovanje učencev in študentov z našo delovno organizacijo in jim omogočiti stik z raziskovalnim delom na konkretnih nalogah. Tako sodelovanje je koristno in zanimivo tako za sodelujoče na natečaju kot za razpisovalce natečaja. Mladi se ob potegovanju za nagrado seznanjajo z osnovno metodologijo raziskovalnega dela na posameznem področju ter se pod strokovnim vodstvom mentorja — profesorja na šoli ali strokovnjaka v DO, uvajajo v reševanje problemov, ki se pojavljajo pri delu in poslovanju DO. Delovna organizacija pa pri tem spoznava sposobnosti, nagnjenja, znanje, interese in pobude svojih študentov oz. delavcev, ki se izobražujejo ob delu, ter drugih učencev in študentov.

Ta ideja v Sloveniji ni nova. Najbolj znana in najstarejša takšna oblika je Krkina nagrada, ki jo podeljuje tovarna zdravil Krka v Novem mestu. Njen pristop smo delno povzemali pri snovanju naše nagrade.

V zadnjem času pa je v Sloveniji »v modi« predvsem nagrajevanje uspešnih diplomskih in magistrskih nalog. Delovne organizacije (npr. sozd Iskra) tako odkrivajo in pridobivajo avtorje dobro ocenjenih takih nalog v vrste svojih strokovnjakov.

KAKO SMO SI TO ZAMISLILI V ŽELEZARNI RAVNE

Natečaj, ki smo ga poimenovali Nagrada železarne Ravne, je podrobneje opredeljen v Pravilniku o nagradi Železarne Ravne, ki je bil sprejet na delavskem svetu DO 10. 9. 1986.

Vsako leto v oktobru razpišemo teme za nagrado Železarne Ravne s tehle področji:

— metalurgija in kemija

— strojništvo (energetika, procesno strojništvo, konstrukterstvo in gradnja strojev)

— elektrotehnika, računalništvo in informatika

— ekonomija, pravo in druge družboslovne vede.

Teme s posameznih področij zbiramo glede na aktualnost problematike Železarne Ravne (razvojne usmeritve, reševanje aktualnih problemov itn.). Teme razpisujemo ločeno za srednješolski in višji nivo. Od novembra do februarja bodo kandidati pod vodstvom mentorjev izdelovali naloge. V marcu in aprilu bomo naloge zbirali in ocenjevali, nagrade pa bomo podelili na svečani prireditvi ob dnevu mladosti. Nanjo bodo povabljeni vsi sodelujoči na natečaju, avtorji nalog, mentorji, člani komisij za ocenjevanje, predstavniki šol itn.

Avtorji nagrajenih nalog bodo prejeli denarne nagrade, ki bodo odvisne od višine izplačanega OD na delavca v Železarni Ravne v 1. kvartalu tekočega leta. Prva nagrada je poprečni OD, druga 75 % poprečnega OD in tretja 50 % poprečnega OD. Za srednješolce se nagrada zmanjša za 30 %. Avtorji nenagrajenih nalog bodo prejeli kot priznanje za sodelovanje knjižna ali druga darila.

Nagrado upravlja petčlanski svet. Ta

— pripravi in izdela razpis

— imenuje komisije za ocenjevanje nalog s posameznih področij ter potrdi in razglasi rezultate natečaja.

V sedanji svet nagrade je delavski svet imenoval: Milana Švajgerja kot predsednika, Alojza Rozmana za področje metalurgije in kemije, Jurija Pratnekarija za strojništvo, Ernesta Kocuvana za elektrotehniko, računalništvo in informatiko in Braneta Zerdonerja za področje ekonomije, prava in drugih družboslovnih ved.

KOMISIJE ZA OCENJEVANJE NALOG

Metalurgija in kemija: Vlado Strahovnik (predsednik), Sonja Hrnčič, Edvard Strucl, Viljem Štifter in Jože Zlof.

Strojništvo: Marjan Senica (predsednik), Zvonko Erjavec, Avgust Krajnc, Anton Štern in Milivoj Zajc.

Elektrotehnika, računalništvo in informatika: Maks Pešl (predsednik), Beno Kotnik, Miroslav Paškvan, Ivan Štern in Avgust Verčko.

Družboslovje: Peter Grögl (predsednik), Eleonora Gladež, Ema Kotnik, Jože Matitz in Ivan Žagar.

Svet nagrade navezuje stike s šolami, katerih učenci oz. študenti naj bi sodelovali na natečaju. Pred mentorji je vse tja do aprila odgovorno delo, saj bodo svetovalci in povezovalci interesov med učenci oz. študenti in železarno.

O tem **Milan Švajger**, predsednik sveta nagrade:

»Kot prvi predsednik sveta nagrade Železarne Ravne čutim dolžnost, da vodim in usmerjam njegovo delo k ciljem, ki jih z nagrado želimo doseči. Najprej moramo poskrbeti za njen sprejem in uveljavitev med študenti in učenci, ki jim mora postati dodaten motiv za ustvarjalno delo in možnost za vključevanje znanja v konkretne probleme, ki jih bodo kasneje v praksi tudi srečevali. Zelim in upam, da bo naša iniciativa prispevala kamenček v mozaik iskanja oblike in vloge izobraževanja znotraj združenega dela. Po izteku mandata bom zadovoljen, če bomo znali aktivirati in pritegniti mlade ustvarjalce in če bodo njihove ideje in rešitve določena spodbuda tudi nam inovatorjem, razvojniki in raziskovalcem.«

Ravnatelj Delovne skupnosti KSZ **Milan Zafošnik:**

»Z nedavno sprejetimi sistemi najširše ustvarjalnosti in z ustreznimi denarnimi spodbudami delavcev vstopa železarne v krog organizacij pri-

hodnosti. Z nagrado železarne pa odpiramo še možnost šolajoči se mladini za neposredno vključevanje v ta proces. Verjamemo, da je v precejšnjem številu učencev in študentov pomemben ustvarjalni potencial, ki je po našem mnenju še premalo zbujen in aktiviran. Jutrišnja železarne in širša družba pa brez razvojnih kadrov ne bo mogla vstreti s svetovnim razvojem. Računamo torej na vašo učenje in študente, od učiteljev pa pričakujemo, da jim bodo svetovalci in mentorji.«

Ana Pavše

»VELIK POŽAR V ŽELEZARNI RAVNE«

Bila je sobota, 18. 10. 1986, ura je bila 9.50, ko je v dežurni sobi gasilcev zazvonil telefon: »V stari mehaniki je požar!«

Na ogroženo mesto so se takoj odpeljali poklicna gasilca in vodja izmene s kombiniranim avtomobilom. Hitro so se prebili do jedra požara. Vodja izmene si je požarišče dobro ogledal ter ugotovil, da je požar večjega obsega, da hitro širjenje pospešuje še veter, da gre za požar skupine B, A, C in E ter da je možnost eksplozije na več krajih. Po ugotovitvi njih nevarnosti je izdal povelje po UKV dežurnemu za alarm, in sicer za: IGD Železarne Ravne, PGD Ravne, PGD Prevalje, PGD Kotlje in IGD TPP.

Alarmirana društva so se javljala (zvonili so telefoni in zveze UKV): »Kje je požar?« »Požar je v Železarni Ravne, pridite z vozilom, javite se pri vratarju, tam vas čaka vodja.« Vsakemu društvu so posebej javili, kako naj bo opremljeno in kje naj se javi. Vodiči so enote odpeljali na odzvezem vode.

Zaradi poslabšanja položaja na požarišču je vodja požarišča odločil noven alarm drugim društvom v občini, in sicer: PGD Mežica, PGD Črna, in IGD Žaga Mušenik.

Iz opisanega vidimo, da so pri gašenju v železarni sodelovala vsa društva v občini, torej je šlo za namišljen požar, za vajo.

Vaje so se udeležili: predsednik SO Ravne, predsednik KPO ter drugi vidnejši družbenopolitični delavci občine in železarne. Spremljali so jo tudi predstavniki OGZ Ravne.

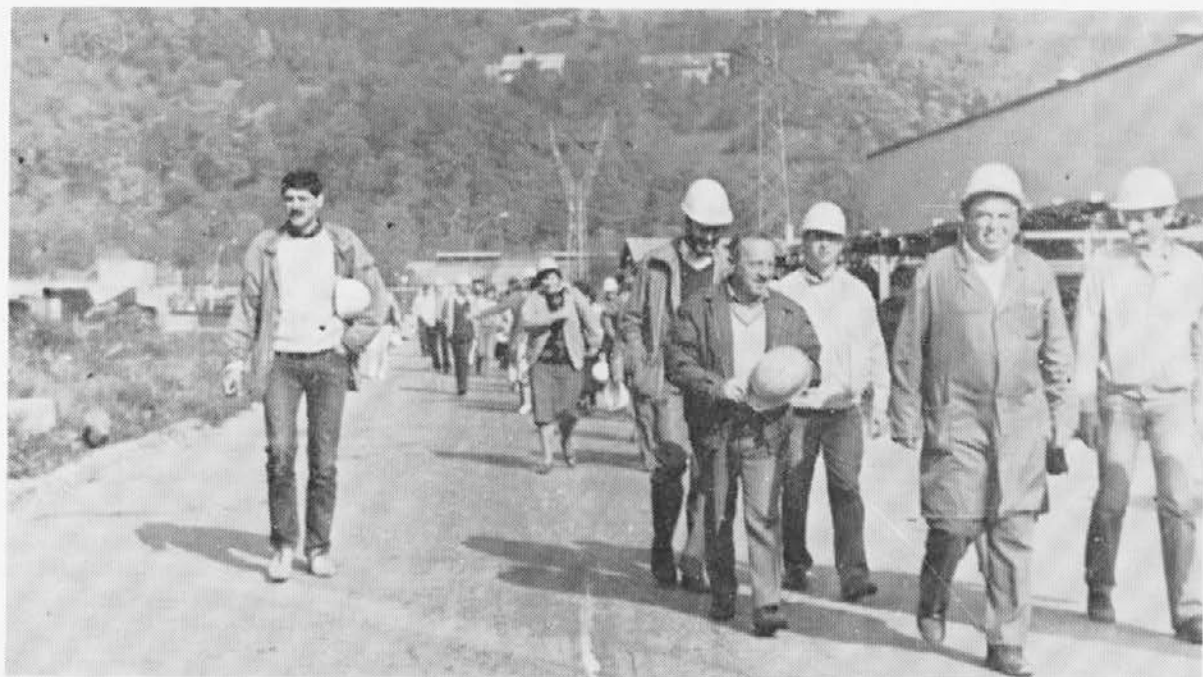
Po končani vaji je bil zbor vseh enot. Navzočih je bilo 85 prostovolnih gasilcev in trije poklicni gasilci. V intervenciji je sodelovalo 14 vozil. Po raportu predsedniku KPO se je za zahvalil za res požrtvovalno delo z besedami:

»Hvala vam, vsem bomo pomagali, kolikor se bo dalo.«

S tem se je vaja končala.

Vsaka vaja ima svoje dobre in slabe plati. Dobrih ne bi našteval, naj samo dodam, da bo v delovni organizaciji treba razmisliti o nekakšnih mostovih za odvzem vode iz Meže. Alarmni sistemi, kot so zdaj, niso najbolj zanesljivi (za vso občino). Strojni park in opremo je treba nenehno dopolnjevati, se prilagajati napredku tehnologije, usposabljati člane gasilskih društev ter gojiti požarno-varnostno kulturo med občani. Na ta način bomo požare omejili, že nastale pa pogasili.

Vlado Mihin,
poveljnik IGD Železarne Ravne

Ena od mnogih ekskurzij v naši železarni

Z DOSLEDNEJŠIM IZVAJANJEM UKREPOV – BOLJŠI REZULTATI VARSTVA PRI DELU

Za izboljšanje poslovnih rezultatov smo v tem letu sprejeli tudi nekaj izrednih akcijskih ukrepov za izboljšanje razmer na področju varstva pri delu. Pri tem ne gre za povsem nove varstvene ukrepe, marveč za to, da se dosedanje pomanjkljivosti, ki najpogosteje dovajajo do poškodb pri delu in drugih obolenj, zmanjšajo na razumno mero, s tem pa se zmanjšajo odsotnosti z dela.

Popolnoma jasno je, da pri našem delu glede na zahtevne delovne in tehnološke postopke ne moremo in ne smemo dopustiti nobenih svojevrstnih poglobitev in improvizacij ter zanemarjati osnovne zahteve varnosti. Zavedati se moramo, da le popolno izvajanje tehnološkega reda z upoštevanjem predpisanih varstvenih ukrepov glede na nastajajoče škodljivosti in nevarnosti zagotavlja tudi potrebno varstvo pri delu. Da se neugodne razmere na tem področju pričnejo čim hitreje spreminjati, s sedanjimi akcijskimi ukrepi varstva pri delu to želimo in moremo doseči.

Poleg zagotovitev osnovnega reda na vsakem delovnem mestu, v prostoru in v okolju je obveznost vsakega delavca, da uporablja pri delu vsa predpisana zaščitna sredstva. Posebej je z akcijskimi ukrepi poudarjena uporaba zaščitnih čelad na predpisanih delih in nalogah ter uporaba zaščitnih sredstev proti ropotu.

O obveznostih in odgovornostih za izvedbo tega in drugih ukrepov so seznanjeni vsi delavci, posebej pa še delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki morajo na svojih področjih uporabiti vsa sredstva za realizacijo ukrepov v prakso.

Široka akcija o problemih varstva pri delu v železarni ter o ukrepih varstva pri delu je bila izvedena tudi prek vodij delovnih skupin in odbora za varstvo pri delu.

Pričakujemo, da bodo s skupnimi prizadevanji vseh v prihodnje varstvo postavili na svojo raven, s tem pa dali svoj prispevek tudi za izboljšanje poslovnih rezultatov.

Neuporaba predpisanih zaščitnih sredstev je pogosto vzrok za poškodbe pri delu

Zatrpanost in nepravilno odlaganje otežuje varno delo

Delovna in varnostna disciplina se dopolnjujeta. Delovna disciplina pomeni red v nemotenem ustvarjanju dobrin.

Varnostna disciplina pomeni, da živi, zdravi in veseli tudi uživamo sadove svojega dela.

Za bolj zdravo okolje

ONESNAŽEVANJE OKOLJA, DOSEDANJI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE IN SANACIJSKI NAČRT ŽELEZARNE RAVNE

SPREMLJANJE VPLIVOV NA OKOLJE

1. Onesnaževanje vode

V Železarni Ravne porabimo letno 19 milijonov m³ vode. Odpadna voda odteka po 30 kanalih v Mežo. Sami redno (mesečno) analiziramo vse odpadne vode, in sicer določamo: netopne snovi, topne snovi, usedlino, pH, trdoto, klorid, p-KMnO₄, BPK₅, kisik, olje; občasno tudi kovine: železo, krom, kadmij, svinec in cink. Analiziramo tudi reko Mežo na dotoku, odtoku in 1 km pod Železarno Ravne.

Metod še nimamo atestiranih, smo se pa prijavili na seminar, ki ga organizira FNT — oddelek za kemijo v Ljubljani.

Vse rezultate imamo zbrane v službi za kemijo in kemijske raziskave, letne poprečke pa oddajamo tozdu Energija, ki jih posreduje vodni skupnosti za izračun vodnega prispevka.

Centralne čistilne naprave za odpadne vode v Železarni še nimamo, obstaja pa nekaj lokalnih čistilnih naprav. Ravnanje z njimi in s tekočimi odpadki uravnava poslovnik o vzdrževanju kanalizacije, ki smo ga sprejeli 1981. leta.

2. Onesnaževanje zraka

V Železarni smo letos sprejeli pravilnik o varstvu zraka, upo-

števali smo tudi pripombe uprave inšpekcijskih služb v Dravogradu. Naloge, ki izhajajo iz pravilnika, opravljajo: tozdu Projektivno izvajalni inženiring, tozdu Kontrola kakovosti — služba za kemijo in kemijske raziskave, in Delovna skupnost kadrovske splošnih zadev — služba za varstvo pri delu in varstvo okolja. Občasno naročamo meritve pri zunanjih inštitucijah — Metalurški inštitut, Ljubljana, Inštitut za varstvo pri delu, Maribor.

3. Nastajanje odpadkov in ravnanje z njimi

Pravilnik o ravnanju z odpadki smo v Železarni Ravne sprejeli leta 1983.

4. Onesnaževanja okolja s hrupom

Meritve hrupa v delovnem in bivalnem okolju opravljajo občasno delavci službe za varstvo pri delu in varstvo okolja, ki imajo potrjeno metodologijo (republiška inšpekcijska služba).

DEJANSKO ONESNAŽEVANJE OKOLJA

1. Podatki o onesnaževanju vode

Analize odpadnih vod iz kanalov, ki tečejo v Mežo, kažejo, da vrednosti za posamezne parametre ustrezajo normativu (Ur. list

SRS št. 18 — 24. 5. 1986), presegajo ga le nekatere vrednosti za vsebnost olja. Sanitarna voda odteka v Mežo prek greznice, pri valjarni je odesalna jama za škajo, nevtralizacijski jami pa imata kemijski laboratorij in lužilnica. Skupne čistilne naprave za vodo še nimamo.

2. Podatki o onesnaževanju zraka

V Železarni Ravne imamo eno kotlovnico, skupne moči 81 MW (60 MW — centralno ogrevanje, 21 MW — proizvodnja pare). Gorivo je zemeljski plin. V letu 1986 so ga porabili 39 milijonov m³. Razen tega je v železarni še 80 peči (žarilne, ogrevne). Uporabljamo goriva z nizko vsebnostjo žvepla, zato je teoretična letna emisija SO₂ 184 t oziroma 536 kg na dan.

Vsebnost žvepla v gorivih
zemeljski plin — 0,1 g/m³
butan-propan — 34 mg/kg
mazut — 0,9 %

Redne meritve planiramo le na 13 pečeh, ki jih kurimo z mazut-

Rezultati osemdesetih meritev:

	NO	NO ₂	NO _x	(mg/m ³)
poprečje	1,52	1,82	3,18	
maksimalno	6,30	8,43	9,45	
minimalno	0,19	0,21	0,35	

MDK vrednost za NO je 400 mg na m³, torej smo daleč pod dovoljeno emisijo.

Največje onesnaževanje — emisija je seveda prah iz elektro obločnih peči. V jeklarni I so tri peči (5,10 in 25 t), v jeklarni II pa dve 40 t EO peči. V jeklarni I imamo že dve leti odpravevalno napravo švedske firme Fläkt, ki zelo dobro dela, tako da je koncentracija prahu v izhodnem plinu le 0,20–0,40 mg/m³. V jeklarni II smo že leta 1974 montirali odpravevalno napravo, ki pa že zelo slabo ali sploh ne dela. Dnevna emisija znaša tako 2–3 t prahu in je to glavni vir onesnaževanja.

3. Onesnaževanje z odpadki in ravnanje z odpadki in nevarnimi snovmi

Pri proizvodnji jekla nastajajo velike količine odpadkov: žlindra, odpadni livarski pesek, odpadni ognjevzdržni material, prah čistilne naprave, odpadne kalilne soli. Letna količina trdnih odpadkov, ki jih odlagamo, je okrog 50 000 kubičnih metrov.

Deponija je podaljšek železarni proti zahodu. Kmalu bo polna in v izdelavi je že dokumentacija za novo, ki naj bi zadoščala za nadaljnjih 30 let.

Precej trdnih odpadkov pa tudi koristno rabimo oziroma predelamo: legirni odpadki, odpadne ulitke, ostružke in delno odbrus ponovno pretalimo (30–40 000 t letno), valjarsko škajo (5000 t/l), prodamo TD Ruše, barvne kovine Al, Cu, Pb in medenino (15–20 t na leto) Dinosu in odpadke gra-

tom, na ostalih kuriščih pa bomo merili koncentracijo SO₂ le občasno.

Od plinastih emisij so v naših dimnih plinih še HF in dušikovi oksidi — NO_x. HF nastaja v jeklarskih in elektro obločnih pečeh in pri EPZ postopku, ker dodajamo kot talilo jedavec (CaF₂) — EPZ elektro pretaljevanje pod žlindro. Analize so pokazale, da gre le manjši del fluorida v zrak v obliki plinastega HF, več ga gre v obliki prahu — netopni CaF₂. Do sedaj smo sami in v sodelovanju z Metalurškim inštitutom iz Ljubljane izvedli okrog štirideset meritev.

Rezultati:

poprečna koncentracija — 4,20 mg F⁻/m³
maksimalno — 14,7 mg F⁻/m³
minimalno — 0,01 mg F⁻/m³

MDK za elektro obločne peči je 5 mg/m³ plinastega HF. Poprečna koncentracija fluorida torej MDK vrednosti ne presega.

Dušikovi oksidi (NO, NO₂, NO_x) nastajajo na vsakem kurišču oziroma povsod, kjer nastopa povišana temperatura, ker se zračni dušik oksidira v dušikove okside. Pri nas nastajajo torej v vseh ogrevanih in žarilnih pečeh ter v elektro obločnih pečeh. Do sedaj jih sistematično nismo analizirali, obstajajo pa rezultati raziskovalnih nalog iz prejšnjih let in analize plinov na odpravevalni napravi v jeklarni I.

fitnih elektrod Exotermu iz Kranja.

Med tekočimi odpadki predstavljajo količinsko največ lužilne kope. Izrabljene kisline (H₂SO₄, HCl, HNO₃, HF) nevtraliziramo z apnenim mlekom in goščo odlagamo na posebnem prostoru deponije (250–300 t letno).

V železarni porabimo letno 350 t različnih olj in masti. Približno 30 t olja zberemo, prečistimo in ponovno uporabimo, 100 t odpadnega olja sežgemo v kotlarni, približno toliko se ga »izgubi« s škajami, ostružki, odbrusom in drugimi odpadki, 100 t pa steče v Mežo, predvsem s hladilnimi vodami valjarne in kovačnice. Rezultati analiz naših odpadnih vod to dejstvo potrjujejo.

4. Hrup v okolju

V železarni je precej naprav, ki povzročajo hrup: elektro obločne peči, valjarska proga, kovaška kladiva in stiskalnice, kotli, kompresorji, obdelovalni stroji, žerjavi itn. Na dovoljeno mejo 90 dB ga je večinoma mogoče zmanjšati z uporabo zaščitnih sredstev.

DOSEDANJI UKREPI ZA ZMANJŠANJE ONESNAŽEVANJA OKOLJA

1. SO₂

Največ smo dosegli z zamenjavo goriv, ko smo leta 1974 ukinili generatorje in prešli najprej na mazut, pozneje pa na butan — prah in zemeljski plin, ki ju

OSKRBA Z ENERGIJO

V septembru so se zopet povišale cene nekaterim energetskim medijem, in sicer mazutu in butan-propanu za 16 % ter karbidu za 2 % (tega uporabljamo za proizvodnjo acetilena). Zaradi bližajoče se zime bo poraba energije rasla, zato bodo tudi stroški, poleg višjih cen primarne energije, višji.

Skupni stroški porabljene energije v septembru so znašali 780 milijonov din, kar je za 7 % več kot v prejšnjem mesecu, vendar so se zaradi večje skupne proizvodnje na tono znižali od 20 200 din v avgustu na 18 600 din v septembru.

Oskrba je bila zadovoljiva, iz zaloga se je rabil mazut, ker ni bilo dobave.

Poraba acetilena je za 20 % nad planom, vzroke je iskati pri koničnih porabah, ker je kapaciteta naprave premajhna. Zaradi tega smo pričeli reševati čiščenje ingotov v kovačnici z butan-propanom, sedaj z acetilenom. Poraba ostalih medijev je bila manjša ali v mejah plana.

Primarna energija	Poraba	Str. v 1000 din
Elektro energija	19 223 460 KWh	277 952
Zemeljski plin	3 752 994 Sm ³	260 994
Mazut	655 000 kg	47 717
Butan propan	27 260 kg	2 781
Karbid	15 210 kg	2 777
Koks	1 370 kg	66
Sekundarna energija	Poraba	Str. v 1000 din
Para	4 797 750 kg	51 711
Hladilna voda	1 615 810 m ³	55 731
Kisik	493 853 kg	40 315
Komprimirani zrak	6 040 000 m ³	15 668
Argon	8 969 m ³	8 859
Hig. topla voda	9 960 m ³	7 081
Acetilen	5 471 kg	4 604
Tehnični dušik	31 358 m ³	1 803
Čisti dušik	3 501 m ³	1 703

Tozdu Energija

uporablamo še sedaj. Dnevno emisijo 7000 kg SO₂ smo zmanjšali na 500 kg SO₂. Na Ravnah so odpadla tudi vsa individualna kurišča, ki so v kurilni sezoni emitirala dodatnih 7000 kg SO₂ na dan, saj celotno naselje ogrevamo iz železarne.

2. Prah

Ze leta 1974 smo postavili čistilno napravo na jeklarni II, ki je zelo dobro očistila del dimnih plinov, na žalost pa jih je šlo precej mimo neočiščenih. Čistilna naprava sedaj ne dela. Dobro delajo čistilne naprave za prah v jeklo-livarni, livarni posebne litine, valjarni, EPŽ — razen prahu zajame tudi HF. Analiz emisij na teh napravah še nimamo.

Najbolj nova (1984/85) je čistilna naprava fläkt na jeklarni I, ki dnevno zajame 2—3 t prahu in je preostala emisija prahu zanemarljiva (0,2—0,4 mg/m³).

3. Odpadne vode

Najbolj smo zmanjšali onesnaženje Meze z ukinitvijo plinskih generatorjev leta 1974 — fenol, katran. Zmanjšanje onesnaževanja in porabo vode smo dosegli z zaprtimi sistemi hlajenja pri EO pečeh, zaprtimi sistemi hlajenja obdelovalnih strojev z emulzijami, z zamenjavo mineralnih olj s sintetičnimi, biološko razgradljivimi olji.

Pri valjarni imamo sedimentacijsko jamo, kjer se odseda škaja, nevtralizacijski jami pa sta pri lužilnici in kemijskem laboratoriju.

PRIKLJUČITEV ŽELEZARNE RAVNE V OMREŽJE JUPAK

V dnevnem časopisu smo lahko prebrali, da je v Sloveniji letos avgusta začelo delovati javno omrežje za prenos podatkov. Omrežje omogoča zveze med različnimi računalniškimi sistemi in s tem direkten prenos podatkov s sistema na sistem. Povezave med računalniki so sicer možne tudi prek telefonskega omrežja, vendar je tu prenos manj kvaliteten in v svetu praviloma dražji.

Železarna Ravne je z ZO PTT Slovenije podpisala samoupravni sporazum za izgradnjo javnega omrežja za prenos podatkov, kratko imenovanega JUPAK. Samoupravni sporazum so podpisale tudi Slovenske železarne, Železarna Jesenice, Železarna Štore in Metalurški inštitut. Vsak podpisnik samoupravnega sporazuma si je tako zagotovil priključek v omrežje JUPAK. V Sloveniji je vseh podpisnikov samoupravnega sporazuma približno 180.

Mrežni krmilni center in vozlišče sistema JUPAK je v Ljubljani, koncentradorji pa so v Mariboru, Kopru, Novi Gorici, Trbovljah, Celju, Murski Soboti, Kranju in Novem mestu.

Da bomo lahko priključili računalniški sistem IBM 4381 v omrežje JUPAK, nam bo podjetej za PTT promet — Maribor uredilo direktno telefonsko linijo od računalnika v železarni do koncentradorja v Mariboru.

Firma IBM je že stestirala omrežje JUPAK in pripravlja programsko opremo, ki je potrebna, da bo možno vezati IBM računalnike v omrežje.

NACRTOVANE INVESTICIJE S PROGRAMOM ZA ZMANJŠANJE ONESNAŽEVANJA ZA OBDOBJE 1986—1990

— V projektu modernizacije valjarne bomo postavili čistilno napravo za odpadne vode.

— Zmanjšali bomo porabo mazuta na 5000 t in s tem še zmanjšali emisijo SO₂.

— Za jeklarno II bomo postavili novo odpraševalno napravo, ki bo odpravila emisije prahu.

— V projektu rekonstrukcije mehansko-predelovalnih obratov bomo uredili čiščenje oljnih emulzij.

— Pri modernizaciji strojno-gradbenega vzdrževanja bomo uredili čistilno napravo za oljne odplake.

— S projektom izkoriščanja odpadne toplote bomo zmanjšali onesnaževanje zraka.

— V projektu konti liva je vključeno odpraševanje in čiščenje odpadnih vod.

— Pri modernizaciji kovačnice bo urejeno čiščenje odpadnih vod.

Predvideni program, ki bo zmanjšal dosedanje onesnaževanje, pri vseh novih objektih pa je reševanje ekološke problematike že vključeno, bo zahteval 23 % investicijskih sredstev oziroma 5,4 milijarde din po cenah iz leta 1985.

V Železarni Ravne že sedaj porabimo pri obratovanju čistilnih naprav 550 000 KWh električne energije mesečno, kar je 2,7 % celotne porabljene električne energije.

Jerica Jamer, dipl. inž. vodja službe za kemijo in kemijske raziskave

Eden naših vogalov

11. Izvoz Slovenskih železarn po državah

12. Pregled zaposlenih v SZ

13. Poprečni OD v SZ

14. Zbirna zunanjetrgovinska bilanca SZ

15. Izračun bremepisov kupcem, ki združujejo sredstva za razširjeno reprodukcijo železarn.

Izmenjava podatkov med železarnami bo enostavnejša, ko bomo tudi na Ravnah in v Štoreh imeli MVS operacijski sistem (na Jesenicah ga že imajo), za kar pa so potrebne nove investicije v računalniško opremo.

Po omrežju bo mogoče izmenjavati podatke tudi z drugimi uporabniki omrežja. Tu mislimo predvsem na Ljubljansko banko in SDK. Obojestranski interes obstaja, seveda pa se bo treba o posameznih vrstah prenosa še dogovoriti in izdelati ustrezno programsko opremo.

JUPAK nam bo omogočil nov način povezave s svetom in v razvitih državah lahko vidimo, da dobiva izmenjava informacij med računalniki vedno večji pomen.

Avgust Verčko

ODŠKODNINE ZA ZMANJŠAN GOZDNI PRIRASTEK V BLIŽINI ŽELEZARNE RAVNE

Znano je, da železarna Ravne plačuje zasebnim lastnikom gozdov v svoji okolici odškodnino za škodo, ki jo je povzročila v letih, ko smo še močnejše onesnaževali ozračje in s tem povzročili škodo na gozdovih. Te odškodnine plačujemo od leta 1969 dalje (na podlagi sodbe Okrožnega sodišča v Mariboru). LESNA Slovenj Gradec, TOK Prevalje, je letos predložil zahtevek za izplačilo odškodnin lastnikom gozdov, in sicer:

— za leto 1983	1,722.724 din
— za leto 1984	4,078.873 din
— za leto 1985	5,527.144 din
— za leto 1986	8,930.333 din
skupaj	20,259.044 din

Povedati je treba, da se LESNA odpoveduje izplačilu odškodnin za gozdove v družbeni lasti, da se odstotek izračunane odškodnine vsako leto zmanjšuje, s čimer LESNA priznava železarni uspeh na področju varstva okolja in da se bodo iz leta v leto zoževali rajoni gozdov, za katere moramo plačevati odškodnino na račun zmanjšane prirastka lesne mase.

Odbor za varstvo pri delu in varstvo okolja je o tem zahtevku že razpravljal.

Odškodnino za škodo v gozdovih plačuje tudi Rudnik Mežica, le da so tam odškodnine mnogo višje. Pri nas znaša odškodnina za zadnja štiri leta dve stari milijardi, medtem ko bo za Rudnik (po izjavi gozdarjev) znašala odškodnina samo v letošnjem letu med dvema in tremi milijardami starih dinarjev.

Jožko Kert

Priprava vložka – ozko grlo za optimizacijo stroškov proizvodnje in nadaljnji razvoj jeklarske tehnologije

Proizvodni proces vsake železarne, proizvajalke in predelovalke jekla, se začne v jeklarni, saj ta neposredno ali posredno pripravlja vložne materiale za ostale proizvodne obrate.

Jeklarno na Ravnah smo vsa po vojna leta razvijali v smeri večanja kapacitet. Ob tekočem vnašanju tehnoloških novosti smo prišli do mejnih kapacitet, ko na Ravnah ne želimo več povečevati produkcije. Razvoj naj gre v smeri zahtevnejših programov in optimizacije proizvodnih stroškov.

Ves čas razvoja jeklarskih kapacitet se prostorsko priprava vložka jeklarne ni večala. Tudi tekoče zaloge vložka na skladišču jeklenega odpadka se niso bistveno povečale. Za večjo količinsko in delno tudi kvalitativno preskrbo smo skupaj s Surovino Maribor investirali v terminal za pripravo jeklenega odpadka.

Vzporedno z rastjo proizvodnje se je manjšala možnost za pripravo kvalitetnega vložka. Predvsem se je ta rapidno zmanjševala po sistematičnem večanju količin nabavljenih legiranih in visoko legiranih odpadkov kot delnih substitutov za uvožene ferolegure. Ta se je po letu 1979 povečala za štirikrat. Iz leta v leto so se povečevale težave pri:

- kvalitetni pripravi legiranih in nelegiranih jeklenih odpadkov
- skladiščenju legiranih odpadkov po kvalitetah in skupinah — kvalitetah
- skladiščenju nelegiranega jeklenega odpadka po osnovnih treh kvalitativnih klasah
- tehtanju in kompletiranju legiranih odpadkov za šaržiranje
- razrezu in sortiranju domačih odpadkov
- razvrščanju legiranih ostružkov po osnovnih skupinah, ki jih narekujejo legirni elementi
- zbiranju, razvrščanju in pripravi vložka za izdelavo jeklotitine za posebne namene in strožje zahteve, itd.

Opisane težave direktno vplivajo na kvaliteto priprave vložka za jeklarske peči. To pa pomeni, da se vse težave direktno odražajo v procesu izdelave surovega jekla v elektroobložnih, ponovnih in indukcijskih agregatih.

Eden glavnih problemov je odstopanje kemijske sestave jekla ob raztalitvi, kar vpliva na znatno povečanje stroškov v Jeklarni in Valjarni zaradi kopičenja nekurantnih zalog. Izjema niso tudi ostali predelovalni obrati.

Res je, da so za veliko analizičnih težav pri izdelavi jekla krivi tudi predelovalci jekla, saj se zbiranje in urejenost jeklenega odpadka začne že v predelavi. Morajo pa biti dane možnosti, da Jeklarna vsa predhodna naprežanja brez improvizacij nadaljuje. Za to pa so potreben prostor, oprema in tehnološka disciplina.

Jeklarna je danes kljub sodobni tehnologiji pred novo »modernizacijo«. Svetovni razvoj jeklarstva, ki ob kakovosti izdelkov teži k minimalizaciji stroškov proizvodnje in racionalizaciji težkega fizičnega dela, prinaša vedno znova boljše rešitve. Energetska kriza in dragocenost posameznih vrst energije ter pomanjkanje domačih delavcev zahtevajo svojo. Jeklarna mora slediti zakonitostim razvoja, sicer ne bo več konkurenčna. Ker so možnosti le v povečevanju fizične produktivnosti, manjša-

nju porabe skupne energije na enoto proizvoda in večanju izplena od tekočega surovega jekla do jeklarskega izdelka, je treba razvoj usmeriti v izkoriščanje teh možnosti. Izkoriščanje edinih danih možnosti je najtesneje povezano s kvaliteto priprave vložka. Predelava 40 t EOP v visoko produktivno peč daje ekonomske rezultate le v fazi taljenja. Ob slabi kompaktnosti in sestavi vložka ugodne možnosti hitrega taljenja (UHP) ne pridejo do izraza.

Skratka, vse možnosti nadaljnjega razvoja Jeklarne tako v kakovostnem kot ekonomskem pogledu so odvisne od kvalitete priprave jeklarskega vložka in kakovosti materialnega gospodarstva v legiranim jeklenim odpadkom v vsej produkcijski verigi Železarne Ravne.

Jeklarji se zavedamo pomena kakovostne priprave jeklenega odpadka in izkoriščanja ekonomskih prednosti z vključevanjem optimalnih količin legiranih in visoko legiranih odpadkov v proces proizvodnje jekla. Zato je tudi prišlo do pobude, da skupina sodelavcev železarjev pristopi k analizi dejanskega stanja na področju materialnega gospodarstva z jeklarskimi vložnimi materiali in izdelava idejno zasnovane rešitve priprave vložka za Jeklarno. Študija z naslovom Idejni projekt nove priprave vložka jeklarne Železarne Ravne, ki je bila izdelana v septembru 1986, je ovrednotila domneve in nakazala možne rešitve. Nakazane so bile celo lokacijske opredelitve in predlagane prostorske rešitve, ki jih vse bolj aktualni projekt za EPŽ III, pomožne dejavnosti jeklarne in razvoj v smeri neprekinjenega vlivanja jekla, potrebujejo.

Ugotovitve v študiji lahko strnemo v naslednje zaključke:

I — Primerjalni izračuni med:

- optimirano sestavo vložka, ki je izvedena ob pravilni oskrbi z legiranimi jeklenimi odpadki in
- kritično, drago in nezaželeno sestavo vložka, ki je prevečkrat prisotna v praksi jeklarne, dokazujejo:

1. Samo pri nerjavnem jeklu je mogoče z legiranim jeklenim odpadkom substituirati 10 kg Ni/tono in 50 kg FeCrC/tono jekla. To pomeni pri letni proizvodnji teh vrst jekla 62,2 mio din letno.

2. Večja nabava visoko legiranega orodnega jekla bi pomenila za 25 % manj izdelanih jekel po dolgi metodi s pomočjo oksidacije in 100 procentnim dodajanjem FeCrC. To pomeni pri letni proizvodnji jekla OCR 12, 47,3 mio din letno.

3. Računajoč, da urejenost gospodarjenja z legiranimi odpadki v železarni in prostorska urejenost priprave vložka za Jeklarno lahko zniža količino nekurantnih zalog na polovico, kar bi pomenilo znižanje stroškov teh zalog za 60 mio din letno.

4. Raztapljanje legiranih elementov, kot so: Cr, Mn, Ni, Mo, itd. pri izdelavi ogljikovih jekel iz nelegiranih jeklenih odpadkov, pomeni izdelavo šarž izven programa. V primeru manjših odstopanj Cr in Mn odpravljanje teh elementov podaljšuje čase izdelave.

Če računamo, da je ob možnosti sortiranja nelegiranega jeklenega odpadka po klasah in urejenosti pri domačih ostružkih ter boljši kontroli

vložka nasploh mogoče število šarž s previsokim Cr zmanjšati na polovico, bi to na osnovi podatkov iz leta 1985 pomenilo prihranek 5.825.000 din na leto, itd.

II. Za analizo kvalitete vložka so uporabljeni parametri:

— nasipna teža vložka (poprečno število zalaganj)

— število napačnih raztalitev pri izdelavi nelegiranih šarž

— število napačnih raztalitev pri izdelavi legiranih šarž.

Po analizi dejanskega stanja so predlagani kriteriji:

za normalno delo UHP peči (dvakratno zalaganje) in boljše delo ostalih peči mora nelegirani jekleni odpadki izpolnjevati naslednje zahteve:

- visoka nasipna teža (nad 0,8 t m³)
- vložek mora biti suh
- nelegirani jekleni odpadki mora biti sortiran v klase po kosovnosti in vsebnosti neželenih elementov.

Pomečnost nižje in višje legiranih odpadkov povzroča velik razkorak med ciljnimi in dejanskimi vsebnostmi legiranih elementov. Glej tabelo za leto 1985.

kvaliteta	ciljane vrednosti (%)					dejanske vrednosti (%)				
	Cr	Ni	Mo	Mn	W	Cr	Ni	Mo	Mn	W
PK 3	11,25	—	—	0,55	—	9,59	—	—	0,36	—
PK 8	8,50	—	—	0,43	—	7,72	—	—	0,45	—
PK 2 sp.	16,00	2,40	—	0,55	—	13,51	1,85	—	0,49	—
X 45	16,00	10,25	—	1,15	1,10	15,62	7,79	—	0,72	0,44
PK 11 sp.	16,75	12,45	—	1,20	—	15,30	8,61	—	0,77	—
PK 12 sp.	16,50	13,00	2,10	1,15	—	14,77	9,95	1,42	0,96	—

To povzroča večkratno škodo:

— ob nakupu takih legiranih odpadkov je plačana višja vsebnost legiranih odpadkov od dejanske

— zaradi nizke raztalitve legiranih elementov je treba v peč dodati velike količine dražjih ferolegur, kar poviša stroške izdelave in podaljša trajanje šarže.

Z učinkovito kontrolo vsebnosti legiranih elementov v kupljenih in domačih odpadkih je možno razlike med ciljnimi in dejanskimi vsebnostmi legiranih elementov v vložku znižati in dvigniti ekonomičnost proizvodnje legiranih jekel.

III. Anomalije, s katerimi se srečujemo v dnevni praksi operativnega dela pri pripravi vložka, kvaliteta problematika in nepotrebno večanje stroškov proizvodnje, ki je nujno pri-

sotno zaradi nanizanih dejstev, narekuje ugotovitev:

1. Nujno je potrebna razširitev skladiščnih kapacitet, ki bo omogočila kvalitetnejše sortiranje in kompletiranje vložka za jeklarske peči ter druge aktivnosti, ki jih sodobna priprava vložka mora imeti.

2. Nova priprava vložka mora biti opremljena za:

- hitro analiziranje posameznega elementa
- da/ne sortiranje znotraj tolerančnih mej
- identifikacijo legiranih kvalitete
- kompletno kemijsko analizo.

3. Oprema mora omogočiti tekoče tehtanje posameznih komponent legiranega vložka in sprotno integriranje teže ob kompletiranju vložka na osnovi računalniškega programskega usmerjanja.

Zaloge

IV. Prikaz nove lokacije priprave vložka

Najprimernejša je lokacija na sedanjem lesnem skladišču. Ta rešitev je rezultat temeljitega pregleda situacije načrta železarnice Ravne in ogleda terena.

Pri lociranju nove priprave vložka so upoštevani naslednji bistveni momenti:

- možnost priključitve na interni železniški sistem
- možnost normalne uporabe težkega paletnega transporta

- oddaljenost od obratov Jeklarne
- poraba prostora, ki naj ne bi zavirala nadaljnjega razvoja obstoječih osnovnih obratov v železarni
- zadovoljiva koristna površina izbranega prostora za potrebe
- upoštevanje varnostno območje obstoječega krogelnega plinskega hranilnika.

Sistem notranjega transporta bi temeljil na težkem paletnem transportu, to je na načinu, ki ga sedaj uporabljamo za dovoz vložka v Jeklarne I.

Stanko Kovačič

GRADNJA JEKLARNE 2 NA JESENICAH

Projekt Jeklarne 2, prioriteta investicija v Slovenskih železarnah, je v zaključni fazi. Stopnja gotovosti projekta nam omogoča planirati zaključek gradnje v predvidenem roku — februarja 1987.

Izjemno naraščanje cen izvajalcev del in dobaviteljev opreme se kaže v težavah pri zagotavljanju potrebnih finančnih sredstev. Prav tako je moč ugotoviti, da že zagotovljena finančna sredstva ne bodo zadoščala za dokončanje projekta v predvidenem roku. Predvsem slednje predstavlja osnovo za izdelavo aneksa št. 2, po katerem bo treba zagotoviti vsa manjkajoča finančna sredstva.

Aneks št. 1 je bil izdelan približno na polovici planiranega roka za izvedbo investicije. Osnovni vzroki za povečanje investicijske vrednosti so bili premaknjeni pričetki projekta za 16 mesecev od predvidevanj v investicijskem programu in zato višje startne cene ter preizkusa, le 17⁹/₁₀ letna stopnja podražitev. Izračun eskalirane vrednosti je bil po teh osnovah dovolj točen, ker je temeljil na znanih dejstvih. Dodatni vzrok za povišanje vrednosti pa je bila premaknitev dinamike gradnje v drugo polovico izvajanja projekta zaradi zamud dokumentacij MDH. Ocenjene posledice premaknitve so bile delno zajete v aneksu št. 1, vendar se je v času izvajanja projekta pokazalo, da je bila zamuda večja od pričakovane in da so se v izvedbeni dokumentaciji delno spremenile količine in težavnostne izvedbene stopnje. S tem se je povečala vrednost posameznih delov projekta. Te razlike in zamude pomenijo podražitev projekta.

Za del projekta je bilo ugotovljeno tudi, da ga je MDH slabo tehnološko-tehnično zasnoval, da ne zagotavlja zadovoljive mehanizacije procesa in dobrih delovnih pogojev. Te deleže je bilo treba spremeniti in vključiti v projekt nove, ki predstavljajo dodatna dela projekta. Izračun podražitev za aneks št. 1 je temeljil na 6⁰/₁₀ mesečni podražitvi tako za gradbeno dela kot za domačo opremo. V času izdelave aneksa št. 1 je vladalo mnenje, da so podražitve prebogato ocenjene, danes pa ugotavljamo, da je planirana rast cen bistveno manjša od dejanskih. To velja predvsem za nekatera specifična gradbena in obrtniška dela ter za izdelavo opreme za projekt.

Kasnitev tehnične dokumentacije MDH ima za posledico tudi kasnitev izvedbene dokumentacije domačih izvajalcev in nadalje tudi kasnitev izvedbe del. Sicer je bil ta terminski zamik deloma predviden že v aneksu št. 1. Uresničila pa se niso pričakovana, da bodo domači izvajalci del in dobavitelji opreme to nadoknadili.

Za posamezne objekte je bilo po osnovnih pogodbah z glavnima domačima izvajalcema dogovorjeno sklepanje delnih pogodb. Te pogodbe imajo končen obseg del po izvedbeni dokumentaciji in terminske plove izvajanja del, ki se vklaplajo v skupen plan, ki zagotavlja končni cilj projekta, pričetek poskusnega obratovanja v februarju 1987.

Ugotavljamo, da se vsa dela niso izvajala po noveliranih terminskih planih in so s tem povzročala premike terminov tudi drugih izvajalcev. Zato se realizacija projekta v velikem delu premika v zadnje mesece izgradnje. To povzroča občutne dodatne podražitve.

Pri gradbenih delih nosi delež podražitev tudi slabo izvajanje del. Deloma so vzroki izredno težki pogoji dela pozimi, deloma pa tudi zaradi slabega pristopa izvajalcev.

Za povečanje stroškov pri domači opremi sta poleg eskalacije še dva bistvena vzroka:

- kasnitev pričetka izdelave
- povečanje mas tehnološke opreme.

Kot je že omenjeno, je kasnitev pričetka izdelave pri domačih pogodbenikih nastala predvsem zaradi kasnitve projektne dokumentacije MDH.

Razlogi za povečanje mas tehnološke opreme so bili ugotovljeni po primerjavi dejanske mase z masami po dokumentaciji, katero je dobavitelj tuje opreme dobavljal pred sklenitvijo glavne pogodbe. Navedena dokumentacija je bila osnova za iskanje ponudb pri domačih izdelovalcih opreme.

Pomembni razlogi za nastalo povečanje mas so tudi:

- premalo izkušenj domačih izdelovalcev z izdelavo tovrstne opreme
- slaba ocena zahtevnosti obdelave za ključne naprave, predvsem naprave za kontinuirano vlivanje
- spremembe zaradi novih dogovorov na področju tehnologije MDH.

Iz pregleda po tehnični strukturi je razvidno, da bodo dopolnilna sredstva namenjena gradbenim delom, domači opremi z montažo, stroškom carine, povečani vrednosti obratnih sredstev ter plačilu stroškov tujega kredita zaradi spremenjene vrednosti tečaja tuje valute. Vrednost uvozne opreme je povečana izključno zaradi tečajnih razlik in nima vpliva na dodatno zagotavljanje finančnih sredstev.

V strukturi potrebnih dodatnih finančnih sredstev so upoštevani kriteriji združevanja sredstev iz osnovnega investicijskega programa.

Tako bo Železarna Jesenice kljub težki finančni situaciji, v kateri se je znašla predvsem zaradi finansiranja

projektov KAPELA in Jeklarne 2, namenila dodatne 1,8 milijarde din sredstev do konca leta 1986. Samoupravni organi železarnice pa že obravnavajo predlog, da se začasno (v letu 1986) za premostitev trenutno izpadlih virov sredstev sovlagateljev in kredita konzorcija bank nameni 1,1 milijarde din lastnih sredstev za zagotovitev kontinuitete gradnje. Tako bo železarna pri celotnem projektu sodelovala s premostitvenimi viri finansiranja skupaj z 2,7 milijarde din.

Združena sredstva SOZD Slovenske železarnice so pri zagotavljanju sredstev za aneks št. 2 predvidena z 2,35 milijarde din, in sicer v letu 1986 1,8 milijarde din, v letu 1987 pa 0,55 milijarde din.

Realizacija združevanja sredstev sovlagateljev konec avgusta 1986 znaša 5 milijard din, kar pomeni skoraj 80⁰/₁₀ dogovorjenega združevanja.

To pa je tudi podatek, na osnovi katerega je realno sklepati, da bodo v

času veljavnosti samoupravnega sporazuma združena sredstva v skupnem znesku 11,4 milijarde din, od tega 3,1 milijarde din za kritje podražitev, po aneksu št. 2. V strukturi sredstev so sredstva konzorcija bank predvidena v enaki višini kot za osnovni investicijski program in aneks št. 1. Glede na način zagotavljanja so ta sredstva predvidena v letu 1987. Odlog plačila interkalarnih obresti po aneksu št. 1 pa je vodilo za enako metodologijo aneksa št. 2.

Zagotovitev fizične izgradnje v predvidenem obsegu do konca leta 1986 pa je odvisna tudi od premostitvenih sredstev na račun sredstev konzorcija bank. Z izvajalci del na projektu Jeklarne 2 že potekajo razgovori o dodatnem kreditiranju izvedbe del v znesku 0,6 milijarde din.

Tabele so na vpogled na centru za samoupravljanje.

(Vir: gradivo za 3. sejo delavskega sveta sozda SZ)

Inovativna dejavnost v Železarni Ravne

Bliža se konec leta in to je čas, ko se za minulo obdobje podeljujejo nagrade za razne oblike dela, tudi inovativnega, prirejajo se razna srečanja in seminarji. Najbolj zanimivo je, da je vse tempirano na konec leta. Predvsem mislim na srečanja inovatorjev in razne oblike izobraževanja. Kot da bi vsi celo leto spali, na koncu pa bi želeli nadoknaditi zamujeno in potem hitimo, da lahko zapišemo, da smo v preteklem letu storili to in to.

ŽELEZARNA RAVNE — ŽE DRUGIČ INOVATOR LETA

Železarna Ravne je tudi letos prejela visoko družbeno priznanje »INOVA-TOR LETA« za vsestransko prežetost z inovativno dejavnostjo. To je že drugo priznanje, ki pove, da res delamo na tem področju, da se zavedamo pomena inovativnega dela in ga v primerjavi z drugimi v Sloveniji tudi ustrezno cenimo in nagradujemo. Priznanje je obveznost, da bomo s takšnim delom tudi nadaljevali in poskušali doseči še večje, predvsem pa množičnejše rezultate. Seveda pa ne smemo pri tem zanemariti kvalitete in meril pri obravnavanju inovativnega dela.

ŽELEZARNA RAVNE — VEČ KROŽKOV KVALITETE KOT VSA SLOVENIJA

V Sloveniji je bila ena najpomembnejših prireditev ob dnevu inovatorja v Mariboru. Tema: Kako izkoristiti neizkoriščeno znanje.

V razpravah in z referati je sodelovalo prek 50 razpravljalcev, ki so povedali o svojih izkušnjah na tem področju in tudi predlagali rešitve za posamezne primere. Seveda ni vsaka rešitev za vsakogar in se mora do nje več ali manj vsak dokopati z lastnimi žulji in pametjo.

Zaključek s tega posvetovanja je ta, da:

Železarna Ravne skupaj s TAM ustvarja daleč največ inovacijskega dohodka v Sloveniji

— imamo 50 krožkov kvalitete, kar je VEČ KOT CELA SLOVENIJA SKUPAJ

— smo eni redkih, ki obračunavamo POVEČANI DOHODEK iz naslova inovacij POSEBEJ in katerega bomo po zaključnem računu razdelili:

• avtorjem za posebno nadomestilo • vsem delavcem, zaposlenim v Železarni Ravne • za nabavo RR opreme • za poslovni sklad.

Iz vsega tega je razvidno, da je Železarna Ravne v samem vrhu inovativne dejavnosti v Sloveniji tako po množičnosti na vseh področjih te dejavnosti kot tudi po inovacijskem dohodku. V železarni si moramo in si bomo prizadevali, da bo ta dejavnost doživela še večjo afirmacijo tako med njenimi delavci kot tudi izven železarniške ograje.

Naša prihodnost je v znanju! Naša usmeritev je v prodaji znanja in ne le žuljev.

V SFRJ 0,7⁰/₁₀ DELAVEC NE DAJE REZULTATOV

V svetovnem merilu je zastopana Jugoslavija tako, da ima:

- 0,6⁰/₁₀ vsega prebivalstva na svetu
- 0,9⁰/₁₀ delavcev s strokovnimi (znanstvenimi) nazivi na svetu je v Jugoslaviji
- 0,2⁰/₁₀ je delež jugoslovanskega znanja v svetovni zakladnici znanja.

Postavlja se vprašanje, kje so rezultati 0,7⁰/₁₀ delavcev? Zato tudi ni čudno, da se na najvišjih nivojih razpravlja o tem: »Kako izkoristiti neizkoriščeno znanje.« Vedeti pa moramo, da se ta odstotek določa na osnovi prijavljenih oz. pridobljenih patentov, kar pa seveda ne more biti edino merilo pri določanju uspešnosti dela strokovnjakov. Vprašanje pa je, če bi bila slika bistveno boljše, če bi vse skupaj pogledali skozi drugo merilo — inovacije in nove proizvode.

Damijan Berložnik

Proti mlačnosti, nezadovoljstvu, pasivnosti in konfliktom

Z zaključnim poročilom, ki ga je izdelala skupina za mnenjsko raziskavo, smo končali načrtovano delo na mnenjski raziskavi ŽR 85. Ker smo v prejšnjih številkah Informativnega fužinarja že prikazali celoto, ki se je raziskava dotaknila, smo se odločili, da glede na omejene prostorske možnosti tokrat prikažemo nekatere razmišljanja o motivaciji za samoupravo(ne)aktivnost, za delo, kot jih lahko razberemo iz zaključnega poročila.

1. Tekmovanje

Ugotovili smo, da je tekmovanje za boljše delo prisotno predvsem pri proizvodnih delavcih, medtem ko ga je pri strokovnih delavcih in vodstvenih bistveno manj.

V motivacijski teoriji in tudi praksi vemo, da je tekmovanje eden pomembnejših motivatorjev. Posamezniki se med seboj primerjajo, primerjajo rezultate svojega dela in si glede na druge postavljajo nove cilje. Če dela posameznik v skupini, ki je slaba, si bo cilje postavil nižje in bodo tudi njegovi rezultati slabši, kot če bi delal v boljši skupini in bi se primerjal z njimi. V tem doseganju in preseganju sebe in drugih se nemalokrat porajajo tudi ustvarjalne ideje. To je motivator, ki se ga poslužuje več razviti svet oz. povsod, kjer prevladuje profesionalni kriteriji pri delu, kjer stroka ocenjuje stroko. Mlačnost strokovnih delavcev in tudi vodstvenih je s tega vidika lahko zaskrbljujoča. Menimo, da bi s spremembami v organizaciji in s pozitivno kadrovske konkurence lahko vzbudili tekmovalni duh. V pomanjkanju te delovne vneme (ali japonske produktivnosti) lahko iščemo vzroke za stagnacijo rezultatov na strokovnih področjih dela znotraj železarne.

2. Motivi, ki vplivajo na zadovoljstvo z delom

Po Herzbergovi dvofaktorski teoriji motivacije obstajata dve skupini motivov, ki vplivajo na zadovoljstvo z delom. Higieniki — ekstrinzični motivi (OD, pogoji dela, način vodenja), ki ne stimulirajo zadovoljstva, kadar so prisotni, a povzročajo nezadovoljstvo, ko jih ni. Motivatorji — intrinzični (so vezani na delo in odgovornost, avtonomnost, možnost samoupravljanja) stimulirajo zadovoljstvo, kadar so prisotni.

Razmerje med obema vrstama motivov je približno 50 : 50, vendar s stopnjo izobrazbe intrinzični motivi naraščajo. Delavci z višjo izobrazbo morajo poleg zunanjih potreb zadovoljiti več notranjih, da dosežejo zadovoljstvo.

Z anketo smo ugotovili, da delavci z visoko in višjo izobrazbo v železarni nimajo vedno možnosti za uveljavljanje strokovnega znanja oz. da svojega znanja ne morejo v celoti pokazati. Razlika v primerjavi z ostalimi izobrazbenimi kategorijami je statistično pomembna. S tem lahko tudi razlagamo manjšo stopnjo zadovoljstva pri teh delavcih. Te potrebe človek, da obdrži svojo celovitost, mora zadovoljiti, in če nima možnosti na delu, jih bo zadovoljeval drugje.

3. Konfliktna področja

Vzroke za konflikte v naši delovni organizaciji lahko iščemo na več področjih — so zelo raznovrstni, a različni po obsegu.

Največ konfliktov (kot jih zaznavajo zaposleni) je zaradi OD (42,6); naslednje področje lahko zaobjamemo s skupnim imenom slaba organizacija dela (21,7 %), naslednji na rang vzrokov za konflikte so odnosi med zaposlenimi (13,1 %). Največ to-

vrstnih odnosov je med delavci samimi.

Konfliktno je tudi področje discipline (11,4 %). Zanimivo je, da ne-disciplin na bolj moti delavce kot pa nadrejene.

Večina vzrokov izvira iz hierarhičnih razmerij moči, kjer gre verjetno za to, da si vodilne in vodstvene strukture poleg koordinativne prisvojijo tudi oblastno funkcijo.

4. Pasivna rezistenca

Je lahko ena najneprijetnejših ovir za povečanje poslovnih in delovnih učinkovitosti, še posebej, če jo poskušamo odpraviti s prijemi na drugih področjih, kot pa so vzroki njene pojavnosti.

Več kot 64 % anketiranih izjavlja, da v primeru, da se z odločitvijo vodstva tozda ali samoupravnih organov ne strinjajo, na to nikoli ali le redko javno opozorijo.

Ko smo iskali razne povezave te močno izražene apatičnosti, smo ugotovili, da obstaja precej intenzivna zveza med trditvijo, da delavci ne morejo brez posledic opozarjati na napake, in trditvijo, da v delovnih sredinah ni pametno hitro izraziti svojega mnenja. Ta previdnost pa je zopet v precej močni povezavi z apatičnostjo do odločitev vodstva tozda. Z zvezo med trditvijo, da se na delovnih skupinah reši nič ali pa manj kot polovica vseh problemov, lahko potrdimo hipotezo, da predvsem slabe izkušnje v preteklosti delavce odvračajo do nadaljnjega angažiranja.

Če hočemo v podjetju negovati stalno visoko motivacijsko pripravljenost, potem nam to zagoto ne bo uspelo samo z materialnimi sistemi.

5. Značilnosti samoupravno pasivnih sodelavcev

Najprej je treba reči, da so se tako opredelili delavci sami in da je takih po lastnih ocenah 46 %. Poglejmo nekaj značilnosti te skupine:

- želijo več odločanja na zborih in referendumih
- trdijo, da SDS niso učinkovite ali pa so neopredeljeni
- redko izražajo svoje nezadovoljstvo z odločitvami v tozdu
- aktivnosti v prostem času jim pomenijo več kot delo

• večji del jih opaža sebičnost med sodelavci

• ustvarjalnosti je malo, »ker imajo ljudje slabe izkušnje« in »ker ni dovolj materialne stimulacije«

• so manj zadovoljni s sredstvi obveščanja v železarni.

6. Delovna organizacija kot športni kolektiv

V svetu razvitih družb lahko naidemo veliko zelo podobnih značilnosti med uspešnimi delovnimi kolektivi in najboljšimi športnimi ekipami. Taka najbolj izstopajoča značilnost je: skupno vloženi trud in enosmerno delovanje, da premagaš nasprotnika, obenem pa znotraj ekipe primerna konkurenca za mesta v »prvi postavi«.

Lahko ugotovimo, da okolje Železarne Ravne dolgo ni zahtevalo tekmovalnega odnosa do tega okolja zaradi strukture ponudbe in povpraševanja po jeklu na domačem trgu. Zadnja leta se tudi to spreminja. In če se vprašamo, ali smo razvijali zdrav konkurenco znotraj DO, potem lahko že skozi površen pregled prejšnjih podnaslovov ugotovimo, da ne preveč.

Mislím, da je to ena izmed naših nalog, če hočemo tudi na širšem kadroškem in organizacijskem področju doseči podobno KVALITETO, kot jo dosegamo ali smo jo sposobni doseči pri izdelavi in obdelavi našega jekla.

Upamo, da glede na široke možnosti, ki jih dajejo rezultati, raziskava ne bo ostala v »predalu«, saj bi tako izničili trud vseh, ki so pri njej sodelovali in ki se jim za sodelovanje zahvaljujemo:

— vsem delavcem, ki so se odzvali vabilu in izpolnili vprašalnik

— vsem delavcem v tozdi in DSSS, ki so pomagali organizirati anketiranje

— vsem anketarjem

— vsem tistim, ki so poskrbeli za tehnično objavo rezultatov

— tov. Kocuvan, ki je poskrbel za programe in avtomatsko obdelavo podatkov

— vsem vodjem, ki so omogočili skupno delo raziskovalcev iz različnih organizacijskih enot.

Brane Zerdoner

Kje in kako želimo živeti v novih naseljih

(NADALJEVANJE IN KONEC)

NASELJE NAJ NE BO NATRPANO S STAVBAMI

Odgovori na vprašanje, v kakšni vrsti stavbe bi želeli bivati, so bili pričakovani (sedanji način bivanja vpliva na želje glede bivalnega okolja). Večina se je namreč odločila za manjši oziroma srednje velik blok (95 %) in le manjši del za velik blok oz. stolpnico.

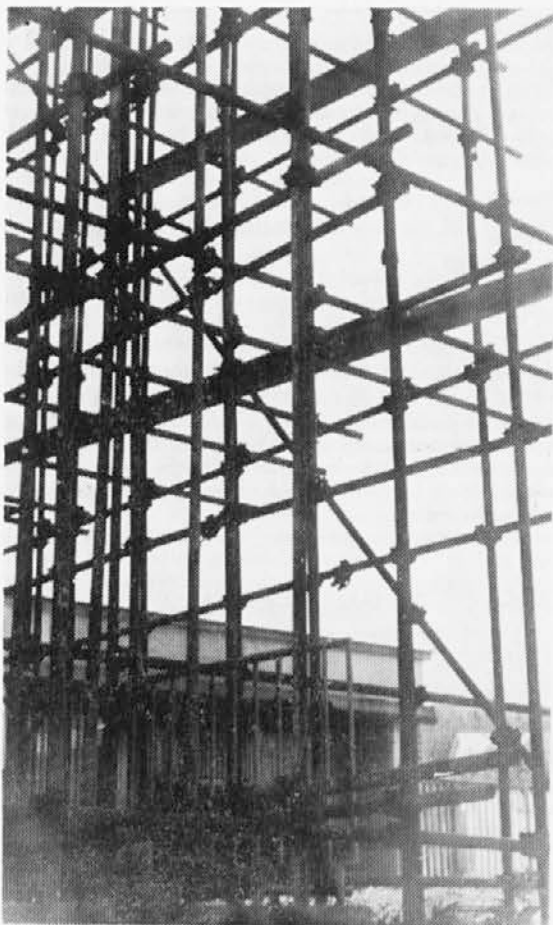
Mnenja o potrebnosti skupnih prostorov so različna. Se največkrat so anketiranci izbrali prostor za sestanke (21 %), sušilnico (17 %) in kolesarnico (16 %).

1/5 anketirancev ne pripisuje posebnega pomena vizualni podobi naselja in jim je vseeno, kakšno je. Polovica se jih je oprede-

lila za umirjeno podobo naselja (»stavbe naj bodo umirjenih oblik in barv ter enake višine«), ostali pa so se zavzeli za razgibano in živopisno naselje.

Kako so stavbe razporejene v naselju, je vseeno 20 % anketirancev. Ostali pa so se v večjem deležu (70 %) izrekli za razporeditev, kjer so stavbe čim bolj oddaljene druga od druge, kar omogoča večjo zasebnost, boljše osončenost in razgled. Le desetina bi raje stanovala v strnjem naselju, v stavbah v nizu.

Tudi v tem sklopu nas je zanimalo, kaj po oceni anketirancev najbolj vpliva na zadovoljstvo

Zmeraj kje odramo

PROSTORI ZA IGRO OTROK SO NUJNI

Zanimalo nas je, kaj bi anketiranci v naselju potrebovali, da bi lahko zadovoljili svoje osnovne življenjske potrebe. Povprašali smo jih, kaj od navedenega (trgovine, storitve in obrt, otroška igrišča itd.) bi želeli v svojem bivalnem okolju. Potrebnost so ocenjevali z ocenami:

1. to ni potrebno
2. to je zaželeno
3. to je nujno potrebno

Med nujno potrebne oskrbne funkcije in prostorske elemente je večina (nad 50 % prištela)

- prostore za igro otrok (74 %)
- trgovino z živili (68 %)
- garaže in parkirne prostore (60 %)

Med oskrbne funkcije, ki so nujno potrebne in zaželeni (sešteta oba odgovora), niso pa potrebne, spadajo po odgovorih anketirancev še:

- zdravstvena ambulanta (80 %)
- prostori za mladino (77 %)
- možnost za sprehode (75 %)
- možnosti za športno udejstvovanje (75 %)
- prostori za kulturno udejstvovanje (70 %)

- obrtni servisi (70 %)
- možnosti za zabavo, družabne prireditve (70 %)
- razni uradi (57 %)
- obrat družbene prehrane (50 %)

Zanimalo nas je še, kaj menijo anketiranci o prometni ureditvi naselja in o lokaciji obrtnih servisov.

Garažo bi potrebovalo 77 % vseh anketirancev. Večina (65 %) bi ustrezala gradnja garaž v nizu, sami pa bi jo gradili le v manjšem deležu (24 %), še manj pa bi jih jo kupilo (11 %).

Največ respondentov (44 %) je odgovorilo, da je maksimalna dopustna razdalja parkirišča do bloka 50 m. Da je to 150 m, jih je menilo 39 %, za 300 m pa se jih je odločilo 17 %.

Za popolno izločitev avtomobilskega prometa (izjema je le intervencijski) iz naselja je bilo le 30 % anketirancev. Večina (68 %) se navdušuje nad takšnim načinom gradnje, ko so obrtni servisi in trgovine locirani v pritličju blokov. Da to ni primerno, jih je zapisalo 17 %, medtem ko se jih 15 % ni moglo opredeliti.

ZAKLJUČEK

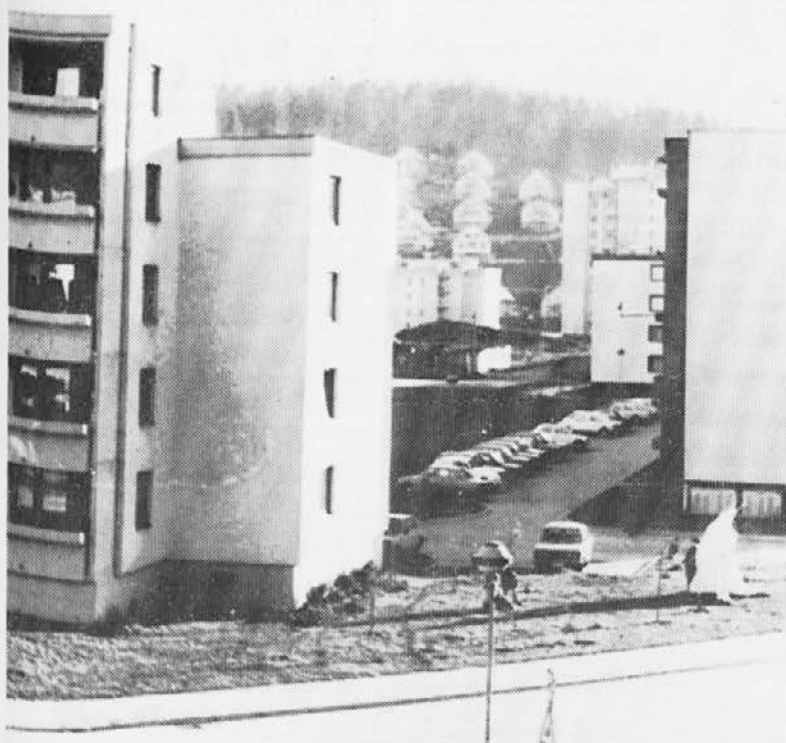
Na koncu naj povzamem še nekaj rezultatov iz ankete, ki so pri snovanju novega naselja še posebej pomembni.

Večina anketirancev je s svojimi sedanji bivalnimi razmerami nezadovoljna. Anketo so pozitivno ocenili, kar dokazuje, da so zainteresirani za sooblikovanje svojega življenjskega okolja.

Upoštevati je treba specifičnost populacije pričakovalcev stanovanj. To so predvsem mladi ljudje z majhnimi otroki (pomen igrišč, prometne varnosti v naselju itd.). Veliko med njimi je bolnih ali invalidov (odstotek je visok,

zato je vprašljivo, kako so respondenti vprašanje razumeli). Ni nepomembno tudi, od kod bodoči stanovalci novega naselja prihajajo (problem prilagoditve na nove vzorce bivanja).

Pokazalo se je, da si ljudje želijo večjih stanovanj, kot jim po normativih pripadajo. Svoja stanovanja bi želeli tudi spremeniti in prilagajati potrebam, kar naj bi omogočal način graditve. Zaenkrat je želja po odkupu stanovanj v prihodnosti še zelo šibka. Važne informacije o željah anketirancev pa daje tudi rang faktorjev, ki vplivajo na zado-

Javornik

človeka z okolico njegovega bivališča. Dobili smo naslednji vrstni red:

1. lepo urejena okolica (urejene zelenice, igrišča, parkirišča)

2. čisto okolje (čimmanj hrupa in smrada)
3. lega naselja
4. splošni videz stavb
5. vzdrževanost stavb.

ŽELJA PO TESNIH STIKIH S SOSEDI, PO SODELOVANJU V NASELJU

Zanimalo nas je, kakšno je mnenje anketirancev o tem, kdo naj bi prebival v naselju. 53 % je vseeno, 31 % pa jih je menilo, naj skupaj prebivajo ljudje iz različnih delovnih okolij (verjetno se zavedajo neformalne socialne kontrole). Samo 16 % bi raje imelo za sosedo sodelavce oziroma sodelavke iz iste delovne organizacije.

Anketa je pokazala, da si bodoči stanovalci novih naselij želijo tesne sosedske stike. Za obiske in medsebojno pomoč med sosedi se je opredelilo 56 % anketirancev,

27 % za občasne stike (pozdrav, krajši klepet), a le 17 % jih je menilo, da je dovolj, če se samo pozdravljajo ali pa še to ne.

Preverili smo pripravljenost za skupno delo, ki je v interesu vseh stanovalcev (npr. delo z mladino, varstvo otrok, polepšanje naselja). Polovica anketirancev je izrazila pripravljenost za sodelovanje, vendar ob pogoju, da bi sodelovali tudi drugi. 42 % jih je navdušenih za tovrstno delo, ne glede na to, ali sodelujejo tudi sosedi, le 3 % pa jih je odgovorilo negativno.

NAJVEČ JE VRTIČKARJEV

Z vprašanjem o pogostosti ukvarjanja z različnimi interesnimi dejavnostmi smo želeli ugotoviti, kakšne so potrebe po opremljenosti naselja z določenimi funkcijami. Najbolj izstopajo naslednje aktivnosti:

— delo na vrtu, gojenje rož (53 % se s tem ukvarja pogosto, od teh vsaj enkrat tedensko ali še pogostejše 46 %). Velika večina (94 %) si želi imeti vrt;

— obiski prijateljev (72 % vseh gre na obisk k prijateljem vsaj enkrat mesečno, od teh kar 40 % tudi do enkrat tedensko ali pogostejše)

— izleti v naravo (69 % dokaj pogosto, med njimi pa 39 % vsaj enkrat tedensko)

— športno udejstvovanje, trim (57 % dokaj pogosto, od teh pa 36 % vsaj enkrat tedensko)

— urejanje okolja oziroma skrb za red in čistočo zunaj stanovanja (54 % dokaj pogosto, to pomeni vsaj enkrat mesečno)

— razni konjički (hobi) (53 %)

— obiski sosedov (50 %).

Manj pogosto pa anketiranci obiskujejo kulturne in družabno-zabavne prireditve, knjižnice in se družbenopolitično ali samoupravno udeležujejo v različnih okvirih.

V planini

voljstvo s stanovanjem (predvsem razporeditev prostorov in njihovo število).

Oblikovanost stavb in videz naselja sta sicer pomembna, še bolj pomembna pa bodoče stanovanke pa je gostota naselitve, ki ne bi smela biti prevelika. Stavbe, v katerih bi želeli živeti, naj bi bile nižje in manjše (ne stolpnice). Najpomembnejši dejavnik zadovoljstva z okolico stavbe je urejena okolica, ki mora biti tudi čista.

Bodoči stanovanke novih sosesk so (vsaj po izjavah sodeč) zelo sociabilni — želijo si stike s sosedi, pripravljeni pa so poprijeti za kakšno delo, ki bi koristilo soseski (vpliv okolij, iz katerih prihajajo).

Odgovori o pogostosti interesnih dejavnosti jasno nakazujejo, kaj je treba v naselju urediti, da bodo lahko ljudje svoj stil življenja ohranili in nadaljevali. (Verjetno ne smemo mimo potrebe po vrtovih in vrtičkarstvu, ki že ni več hobi, ampak ekonomska nuja.)

Nujno potrebno pa je po mnenju anketirancev v naselju urediti prostore za igro otrok, zgraditi trgovino z živili in postaviti garaže oziroma določiti parkirne prostore.

Zanimivo je še to, da med odgovori različnih delnih populacij (anketiranci, ločeni glede na starost, izobrazbo in podobno) ni pomembnih razlik.

Andreja Čibron

ZDRAVJE

DOŽIVLJAJSKO PREBUJANJE ALKOHOLIKOV IN NJIHOVIH DRUŽIN V SOCIALNO ANDRAGOŠKEM MODELU UREJANJA

Kadar govorimo o izbranih skupinah, izvedeni in selektirani ponavadi izkrikujejo pomen tega izraza. Delajo se, kot da ne vedo, da izbranci ni domišljavec, ki je preprčan, da je več kot drugi, marveč je človek, ki terja od sebe več kot drugi, tudi kadar se mu ne posreči, da bi te višje cilje udeležil. In nedvomno je najradikalnejša razdelitev, ki jo je mogoče narediti pri človeštvu, razcepitev v dva razreda bitij:

— na tiste, ki terjajo od sebe mnogo in kopičijo nase nove težave in dolžnosti

— na tiste, ki ne terjajo od sebe nič posebnega, temveč zanje pomeni živeti, biti vsak trenutek tisto, kar so že, brez naprežanja, da bi sami sebe izpolnjevali, kot plovke, ki gredo, kamor jih pač nese.

(Citati: Jose Ortega y Gasset — Upor množice)

V Vidmu v Italiji je bil septembra jugoslovansko-italijanski kongres klubov zdravljenih alkoholikov, kjer je bilo sprejetih precej novih stališč. Nekatera navajam na kratko s svojimi besedami:

— Alkoholizem je stil življenja.

— Ne moremo več govoriti samo o zdravljenju alkoholizma, ampak predvsem o urejanju alkoholikov družine.

— Večina alkoholikov, ne glede na zdravljenje, zgodaj umre; verjetno zaradi prepozne in premalo intenzivnega urejanja. Veliko jih zapade v psihosomatske bolezni. Ena odvisnost se prekrije z drugo (kajenje, rak pljuč in želodca).

— Glavna ovira boja proti alkoholizmu sta preživelost koncepta: koncept zmerne pitja in koncept bolezni alkoholizma (če alkoholizma ne jemljemo kot celoten problem, ampak samo parcialno).

— Zdravljeni alkoholiki ne morejo biti samo objekti raziskav psihatrije in medicine, temveč moramo člane klubov vključevati kot subjekte v raziskovalne programe.

— Za zdravljenje alkoholike moramo ustanoviti univerzo, podobno kot po svetu ustanovljajo univerze za tretje obdobje življenja. (To je tudi program socialno-andragoškega modela, po katerem delamo tudi v Dravogradu.)

— Zdravljeni alkoholiki bi morali biti s svojo družino vključeni v klub oziroma šolo vse življenje, kajti alkoholiki živi v družbi, ki pije. Torej potrebuje družbo, ki ne pije. V klubu se učloveči predvsem v smislu dajanja tistim, ki pridejo.

Socialno-andragoški model, po katerem delamo v Dravogradu, je model dela, ki dviga ljudi z njihovega dna, ki spreminja stil življenja, omogoča prebujanje iz doživljajske otopelosti in doživljajske zagrenjenosti.

Alkoholizem vodi ljudi v doživljajsko otopelost, kar pomeni, da so bili nekoč sposobni prodorno doživljati v nasprotju z zakrnelim doživljanjem, kjer doživljanje nikdar ni bilo razvito (psihopat). Doživljajska otopelost je tudi tisti pojav, ki povzroči večino gorja, ki si ga ljudje prizadejajo v svojih medsebojnih odnosih. Celotna

družina alkoholika je doživljajsko motena. Prisotna je črnogledost, zagrenjenost, bolešno doživljanje in paradokso, velikokrat tudi naivno in preobčutljivo.

Doživljajsko prebujanje otopelih, zagrenjenih ljudi je mogoče samo z dejavnostmi, ki že v začetku dajejo velika in pomembna doživetja in realno upanje, da je mogoče preprečiti zle izkušnje.

Zavest in doživljanje sta za človeka odločilnega pomena. Človekov obstoj je vezan na zavest. Brez zavesti je človeško bitje slepo in karambolira po nekaj korakih kljub prisotnosti obrambnih mehanizmov življenja (to so: genska plat, hranjenje, razmnoževanje itd.).

Zavest z doživljanjem je smotrni filter za pravišnje dojetanje stvarnosti, s tem pa edina osnova za pravilno ravnanje v njej. Zavest z doživljanjem je kot jedro človekove osebnosti za človeka osrednjega pomena v obe smeri; nazaj, v dojetanje stvarnosti in naprej, v njegovo ravnanje v njej. Ta misel je lepo izražena v Otingerjevi molitvi, ki jo po navadi molijo v uvodnem delu sestanka kluba AA. Glasi se:

Bog, daj mi sprostost, da sprejem stvari, ki jih ne morem spreminiti!

Daj mi pogum, da spremenim stvari, ki jih lahko spremenim!

Daj mi modrost, da bom razlikoval med tem dvomim!

(Ramovš: Boj za življenje družine)

Smisel življenja lahko gledamo v naslednjih vidikih:

— Doživljanje sebe — merilo osebne zrelosti.

— Doživljanje soljudi — osnova medsebojnih odnosov in občevanja.

— Doživljanje sveta — temeljno določilo kakovosti življenja.

— Zgodovina kulture in ostala vrhunska doživetja.

Ziv sistem v nasprotju z mrtvim in anorganskim samemu sebi neprestano nekaj dodaja, česar prej še ni imel, dela korak v novo, ki ga prej še ni naredil, se steza tja, kamor se do sedaj še ni mogel. Tako dobesedno stalno presega sam sebe. Zavest z doživljanjem je vrhunec vsake presežnosti. To lahko dosega človek, ki živi zdravo, živo in ustvarjalno življenje. To omogoča človeku njegovo neprestano rast. Borba v življenju, uvrščanje med ljudi, ki dajejo od sebe več, kot se od njih zahteva. Tako nastajajo elitniki. Omogoča jim, da v boju s poprečnejši in barbari preživijo. Poprečnejši in barbari svojo poprečnost in barbarstvo razglašajo kot osnovno pravico, čeprav se okoriščajo in živijo na račun posameznih odličnikov. Mnogi živijo in se kitijo s slavo in deli posameznih odličnikov. Človek je bitje, ki je zmoglo veliko več, kot urešniči. Mnogi menijo, da ljudje z najbolj oblikovano osebnostjo udeležijo le majhen del svojih sposobnosti. S tem pa človek hodi za sabo.

Ko govorimo o urejanju alkoholika in njegove družine (zdravljenju alkoholizma po starem), govorimo o do-

življajskem preseganju zlih izkušenj v življenju. Človek naredi v življenju veliko siabega, takega, da ne bi hotel tega nikdar ponoviti in se tega sramuje. Venko gorja ga doleti od zunaj, neodvisno od njegove volje. Vse to ga naljama, da je njegov dun pohabljen in neurejen. Iz vsake izkušnje se človeštvo ureja v nove harmonije, kar velja včasih tudi za posameznika. Če do tega ne pride, ostane človek zlomljen.

Okoliščine, ki negativno delujejo na človeka in človeštvo, so:

— neugodne gospodarske in politične razmere v svetu nasploh

— neugodne razmere v ožjem okolju

— onesnaževanje okolja

— orvelovske značilnosti družbe, doživljajsko otopevanje znatnega odstotka prebivalstva (alkohol, nikotin, pridobitništvo, narkomanija, barbarstvo)

— odtujitev od sebe, narave in ljudi

— neurejeni medsebojni medčloveški odnosi, neprestana trenja za položaj in oblast itd.

To so konstante, na katere v terapevtskem procesu ne moremo vplivati. Izhod je predvsem v krepitvi EGA (jaza), s tem, da se bo sposoben spoprijeti z obstoječimi stiskami in v njih tudi rasti.

Doživljajsko preseganje zlih izkušenj v novo kakovost življenja je dejstvo. Ljudje, ki so v alkoholni omami izgubili desetletja življenja in se z vso jasnostjo ovedejo, koliko gorja so v tem času naredili, z druge strani pa svojci, ki so to gorje doživljali in prispevali svoj delež, velikokrat povedo, da jim ni žal vsega tega, saj jim je to omogočilo novo kvaliteto življenja, ki je sicer ne bi poznali in spoznali. Tu gre seveda za osmisle vseh preživetega, kar je tudi osnova logoterapevtskega dela.

Cilji terapevtskih programov za urejanje alkoholika so med drugimi tudi zdravljenje doživljanja. Ti cilji morajo imeti naslednja skupna izhodišča:

— Najti sebe, svojo pravo človeško podobno in smisel svojega življenja.

— Naučiti se zdravo živeti.

— Naučiti se usklajati medsebojne odnose z najbližnjimi.

— Vsem tem doživljati jedro svoje življenjske radosti.

— In končno, naučiti se vse zgoraj naštetega, vse življenje na novo preverjati in obnavljati glede na spreminjajoče se razmere in lasten razvoj.

Ti cilji so prek dejavnosti vtakni v program, ki je pri zdravljenju doživljanja nujno skupinski, saj se navedeni cilji lahko dosega samo v skupini, pri našem delu se posebej, saj gre za resocializacijo. Dejavnosti terapevtskega programa morajo biti številne in pisane in čim bolj vsakdanje — življenjske. Pri izvajanju le-teh mora človek doživljati globoko, po možnosti ugodna doživetja. K tomu zbitega človeka lahko zdravi neprijeten udarec, zares ga pa dvignejo šele doživetja ob ponovnih izkušnjah lepote in veličine življenja. Zivo doživljanje vsakdanjosti, zaupanje v soljudi, zdravo upanje, sodoživljanje z ljudmi in podoživljanje lepot in prijetnih trenutkov svojega življenja nam daje tisto notranjo stabilnost, s tem pa se lahko naša moč in energija usmeri v ustvarjalnost.

Potrošnja alkohola in alkoholizem vodita ljudi v otopelost in druge motnje doživljanja, velikokrat v barbarstvo in vandalizem, da se razderejo se tiste človeške vrednote in stvaritve, ki so bile. V vsakdanjem življenju opažamo vedno več takšnih pojavov tudi v svojem okolju.

Ljudje, ki so vključeni v socialno-andragoški model šolanja in program dobro izpolnjujejo, so se dvignili v nadporečne Slovence. Skrbijo za svoje zdravje (somatskih bolezni praktično ni). Ker redno berejo kvalitetno literaturo, postajajo bolj izobraženi in se lahko družijo z izobraženci iz svojega okolja. Okolje doživljajo sproščeno, s tem pa tudi ljudi v svoji okolici. Naučili so se tudi ceniti in spoštovati ljudi, ki nekaj znajo, ki so ustvarjalni, s tem pa tudi sami niso več barbari.

Večina alkoholikov propade tako ali drugače. Pestijo jih somatske in psihosomatske bolezni, moralni razkroji. Velikokrat se moramo vprašati, koliko smo resnično zainteresirani za dvig ljudi, ki so prišli do dna. Ali je naša vest potolažena samo s tem, če jim formalno nekaj damo? Koliko smo soloh zainteresirani za izobraževanje ljudi, saj so možnosti izobraževanja vedno manjše, ob tem pa možnosti za množično omamljanje vedno večje. Vedno manj je tudi animatorjev za kulturo, šport itd. Tisti redki, ki se trudijo, ne dobijo ustrezne opore.

Vzgoja mladih ljudi v raznih dejavnostih, v zdravem rekreativnem športu, planinstvu, bi veliko prispevala h kvaliteti življenja, s tem pa bi bila potreba po omamljanju manjša. Poleg vseh drugih ukrepov, bi bila krepitev in zdrav razvoj osebnosti odlo-

čilen boj proti alkoholizmu. Ponovno poudarjam, da moramo jemati alkoholizem skozi teorijo sistemov, kjer so alkohol, človekova osebnost, družbene norme, alkoholna kultura in stil življenja enakovredni faktorji pri razvoju alkoholizma. Kadarkoli hočemo kaj narediti, morajo biti angažirani najmerodajnejši in najodgovornejši forumi družbe (politika, vlada in dr.).

Z našim programom se rešijo predvsem tisti redki posamezniki, ki se rešiti želijo. Dovolj dolgo delam v alkoholologiji, da lahko mirno rečem, da vagabundom in barabam zaenkrat ne znamo pomagati, pa saj ti niti niso ogroženi.

Nasploh pa je z urejanjem alkoholikov tako:

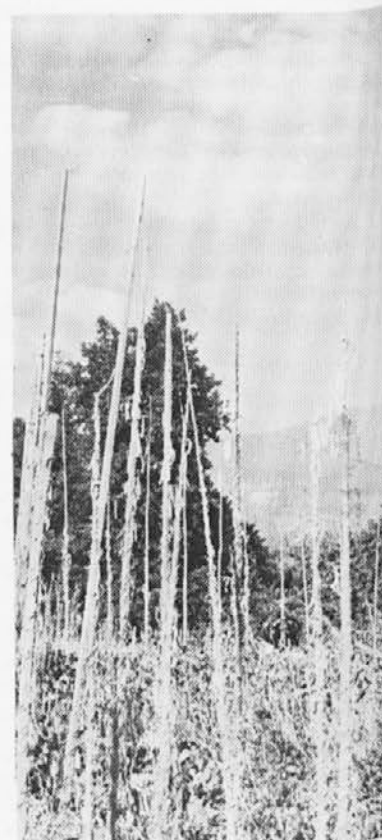
Nekaj jih prične abstinirati za določen čas, sami od sebe, a nikoli dokončno. Nekaj jih določen čas abstinira s pomočjo zdravljenja. Brez ustreznega osebnostnega dviga običajno zbolijo zaradi različnih psihosomatskih (ulkusna bolezen, obolenje srca in ožilja, zaradi kajenja zbolijo za rakom itd.). Ne vzdržijo pritiska alkoholne kulture, niso pa nič lepega doživeli in recidivirajo. Kdor se ne zna spoprijeti z življenjem, je zanj alkohol najboljše zdravilo za bolno dušo. Če se ne izobrazijo, ostanejo izolirani, ne morejo se vključiti v družbo urejenih in ustvarjalnih ljudi. Tisti, ki pijejo, ob sebi ne prenesejo ljudi, ki ne pijejo. Tako ostanejo sami, večja se jim občutek zavženosti in zaznamovanosti. Včasih sprejmejo svojo abstinenco kot nekaj veličastnega, kot nekaj, kar so podarili družbi. Družba tega ne sprejme tako, sledijo dodatna razočaranja in spet zaključen krog — psihosomatsko obolenje ali pa recidiva.

Zavzemam se za socialno-andragoški model dela z ljudmi v stiski, saj lahko tak model pripomore tudi k urejanju družin, ki so tudi iz drugih razlogov zašle v stisko. Napredni zdravniki tudi na nekaterih drugih področjih medicine delajo po načelih skupinskega dela in šole za zdravo življenje (hipertonični, bolniki po infarktu, hrbeničarji itd.). Bolnik ni več bolnik, ampak udeleženec v procesu šolanja in osebnostne rasti in s svojimi spoznanji tudi sam veliko prispeva.

Na alkoholika in alkoholizem moramo gledati celostno, kot na osebnost, vraščeno v okolje. Parcialno gledanje skozi organe, organske sisteme ali posamezne družbene ekscese človeka zanestljivo ugonobi.

V socialno-andragoškem modelu se dvigajo družine kot celota, dokončno je pretrgana veriga alkoholizma, ki se je vlekla iz roda v rod, saj urejen dom lahko da pravi EGO (jaz) otroku. Vzgoja v družini lahko postane zdravo avtoritativna in ne lažno permissivna, kot jo zagotavljajo ljudje, ki nimajo ustreznih osebnostnih vrednot.

Dr. Franc Heber

Del ozimnice

KULTURA

POBRATENA OBČINA PROBIŠTIP

Od 17. do 26. oktobra 1986 so potekali v ravenški občini dnevi makedonske kulture. V Likovnem salonu je bila slikarska razstava in razstava izdelkov domače obrti, v kinematografih so predvajali makedonske filme, v dvoranah so se zvrstili večeri makedonskih ljudskih pesmi in plesov, v študijski knjižnici so razstavili makedonsko književnost in predstavili pesnika Stojana Tarapuza, na Rimskem vrelcu pa smo lahko poskusili dobrote iz makedonske kuhinje.

Zato je prav, da na kratko predstavimo pobrateno občino Probištip, ki nam je te dneve pripravila.

Leži v severovzhodnem delu Makedonije, meri 326 km² in šteje nad 15 000 prebivalcev. Mesto Probištip je najmlajše v SR Makedoniji, saj je zrastle šele po osvoboditvi.

Za občinsko gospodarstvo sta najpomembnejša rudnik svinca in cinka Zletovo in tovarna akumulatorjev. Rudarji letno izkopljejo okoli pol milijona ton rude. Rudne rezerve ocenjujejo na okoli 15 milijonov ton, odkrivajo pa še nove, tako da jih prihodnost ne skrbi. Tovarna akumulatorjev načrtuje

do konca leta 1986 blizu 23 000 ton akumulatorjev, na zunanji trg pa jih bodo prodali za okoli 30 milijonov \$.

Modna konfekcija Astibo iz Štipa, tozd Prežihov Voranc (!), zaposluje okoli 150 žensk.

V nižinskem delu občine pridelujejo pšenico, koruzo, riž, paradižnik in papriko.

V občini imajo tri osnovne šole in srednjo pedagoško šolo, razvito kulturno in športno dejavnost ter lastno radijsko postajo. Ponašajo se z najstarejšim tovarniškim časopisom v Makedoniji, saj so ga rudarji začeli izdajati že novembra 1947.

Največja kulturno zgodovinska znamenitost v občini in ena največjih v Makedoniji je Lesnovski samostan iz 14. stoletja, ki je bil pomembno žarišče slovanske pismenosti, lesnovska šola pa je ob ohriski še v 18. stoletju ohranjala makedonsko samobitnost.

VEČER MAKEDONSKE KNJIŽEVNOSTI IN STOJANA TARAPUZE

22. oktobra 1986 zvečer je Koroška osrednja knjižnica namenila uro makedonski književnosti. Najprej je ravnatelj prof. Janez Mrdavšič ob otvoritvi priložnostne knjižne razstave del makedonskih književnikov na kratko orisal pot te literature od časov Cirila in Metoda do naših dni, nato pa je pesnik **Stojan Tarapuz** recitiral svoje pesmi v materinščini.

Navzoči so bili kajpak poučeni, da je 53-letni Makedonec, rojak iz pobratene občine Probištip, sicer pa zaposlen na skopskem radiu, eden najvidnejših pesnikov za otroke v svoji republiki, znan in priznan pa tudi po vsej državi. Ducat knjig je napisal, ker ima otroke iskreno rad in jim skoraj vsako leto pokloni novo zbirko. Slovenci smo izdali knjigo *Kako prikličesh zvezdo* v prevodu Slavka Juga.

Kdor si prej ni vzel časa in prebral kakšno pesem, je vsaj z vabila zvedel za pesnikove generalije in da se Tarapuzove pesmi »odlikujejo z mehko lirčnostjo in s folklorno slikovitostjo«.

Tako so se ljubitelji poezije lahko prepustili užitku poslušanja. Pri tem ni bilo najvažnejše, ali so razumeli vsako besedo, ampak to, da so doživeli umetnostno besedilo v makedonščini, da so se prepustili melodiji, ritmu in besednim igram.

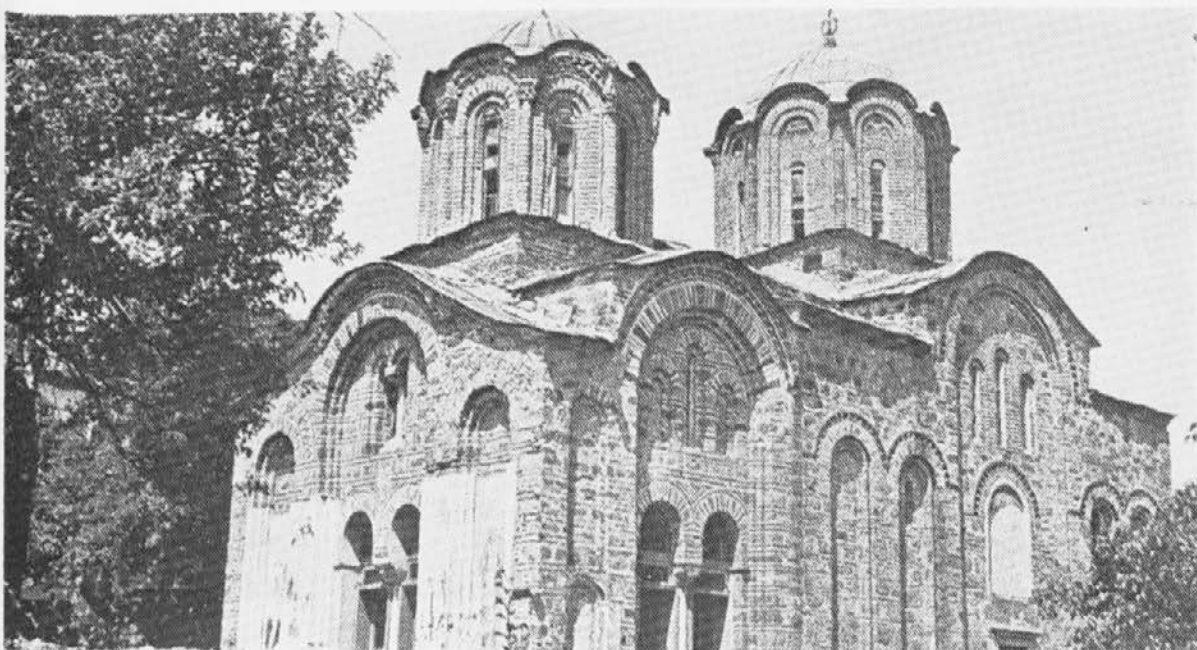
Redko doživetje je bil tudi domala igralsko sproščeni in suvereni pesnikov nastop, kakršnih pri naših literatih nismo vajeni, saj slovanski pesniki svoje pesmi spodobno in kultivirano preberejo, Tarapuz pa je svoje odrecital s temperamentno gestikulacijo. Z glasom, kakršnega ima (zelo verjetno šolanega), bi bil lahko nastopil tudi v veliki dvorani in požel enako zaslužen aplavz, kakršnega je v študijski,

To je bila zares prireditev, ki bo ostala v spominu.

n. r.

Panorama Probištipa

Samostan sv. Gavрила Lesnovskega

Umazano

Umazano sive
vrane, stražarji
učlovečenih dni.
Bršljan, ki zakriva
ograjo tovarniškega zapora,
smreke visoke hribe okoli.

In povsod ose,
ki ne razumejo stekla,
bi rade pile iz oči,
zazrtih skozi okno
v brnečo rumeno daljo.

Franc Pečnik

REKREACIJA IN ŠPORT

ROKOMET

Fužinarjevi rokometiški, ki letos prvič nastopajo v enotni republiški ligi, so prve točke osvojili šele v 7. kolu. Vseskozi so namreč zaradi poškodb nastopali znatno okrnjeni. V koroškem derbiju proti Partizanu iz Slovenj Gradca so prvič zaigrali bolj kompletni, zato tudi uspeh ni izostal.

Rezultati, 4. kolo: Fužinar — STT Rudar 29:30, 5. kolo: Peko — Fužinar 32:24, 6. kolo: Inles — Fužinar 29:23 in 7. kolo: Fužinar — Partizan 31:22. Znatno pomoljena ženska ekipa Fužinarja, ki nastopa v II. republiški ligi — vzhod, ni izpolnila pričakovanj. Dekleta so namreč na začetku prvenstva dvakrat zmagale, nato pa so se zvrstili sami porazi. Rezultati: Fužinar — Velenje 23:26, Liscia — Fužinar 26:22, Fužinar — Beltinka 26:29, Izlake/Zagorje — Fužinar 18:15 in Fužinar — Brežice 16:18.

ODBOJKA

V prvem kolu 2. zvezne lige so bili igralci Fužinarja prosti, v drugem pa so doma izgubili s Salonitom iz Kanala z 0:3. V Fužinar se je vrnil tudi Marjan Ban, kar je za krepko pomlajeno ravensko ekipo velika okrepitev.

Odbojkarice Fužinarja so bile na štartu veliko bolj uspešne. V prvih dveh kolih druge zvezne lige so oba krat zmagale, in to doma proti Partizanu Tabor s 3:1 in proti Novi Gorici s 3:0.

Druga ženska ekipa Fužinarja tudi letos tekmuje v enotni slovenski ligi. Ker je močno pomlajena (saj nastopajo pretežno v pionirskem sestavu), ne moremo pričakovati kaj drugega kot boj za obstanek v tej konkurenci. Rezultati: Topolšica — Fužinar 3:0, Fužinar — Mežica 0:3, Krim — Fužinar 3:0. Ostale ekipe iz ravenske občine nastopajo v letošnji sezoni: v enotni republiški ligi odbojkarji in odbojkarice Mežice, v II. republiški ligi — vzhod, pa odbojkarji Franja Maigaja z Dobri in Strojnske Reke ter odbojkarice Partizana Prevalje.

NOGOMET

Ravenčani so v osmih kolih le enkrat zmagali, proti Brežičanom v prvem kolu in igrali dvakrat neodločeno, proti Proletarcu in Aluminiju. Rezultati od 5. do 8. kola: Fužinar — Aluminij 3:3, Nafta — Fužinar 1:0, Fužinar — Steklar 0:2, Dravinja — Fužinar 3:1.

V nadaljevanju prvenstva slovenske nogometne lige so mladinci Fužinarja po zmagi nad ljubljansko Ilirijo v 4. kolu še dvakrat zmagali. Doma so premagali tako Ljubljano kot Slavijo z 2:1, izgubili pa so v gosteh proti Mariboru 5:4 in proti Kovinarju (Maribor) s 3:1. Po 8. kolu so uvrščeni okoli 10. mesta na prvenstveni razpredelnici.

NAMIZNI TENIS

Darko Jamšek, član ravenskega Fužinarja, je v začetku oktobra dosegel izjemno lep uspeh na preglednem turnirju najboljših slovenskih namiznotenških igralcev v Mariboru. V najkakovostnejši skupini je namreč suvereno zmagal brez poraza. Premagal je torej najboljše slovenske igralce, ki so člani ljubljanskega kluba Polikem/Olimpije, to pa so Urh, Pavič, Zalaznik in Smrekar. Uspeh Jamška je tem večji, saj je lani nastopal še v mladinski konkurenci. Temu dosežku se lahko primerjate le še osvojenega naslova članskega in mladinskega prvaka Slovenije. Tudi drugi Ravenčan, ki je nastopal na tem turnirju, Samo Bezjak, se je odlično odrezal. V drugi skupini je namreč zmagal, Emil Sirovina pa je bil četrti. Dekleta so imela pregledni turnir istega dne v Hrastniku. Zmagala je Ptujčanka Tanja Kršnik, bivša igralka Fužinarja, Tanja Pandev, ki nastopa za Kemičar Hrastnik, pa je bila odlična četrti.

Tanja Pandev je prijetno presenetila s svojo igro vse ljubitelje namiznega tenisa na 12. memorialnem turnirju v spomin na Vilima Harangoza, turnir je bil v Ljubljani 18. in 19. oktobra. Med posameznici se je prebila med štiri najboljše igralke v državi, šele v polfinalu jo je izločila reprezentantka in kasnejša zmagovalka turnirja Gordana Perkušin. Sicer pa je Pandevova najprej premagala državno mladinsko prvakinja Poljakovo, kasneje pa še veteranke Cvetkovičev (obe Bačko Gradiste) in večkratno slovensko prvakinja Mirjam Čadež. Tudi v igri dvojic sta se Pandevova in Reflakova dobro uvrstili, saj sta izpadli šele v četrtfinalu.

Za lep uspeh Ravenčanke je nedvomno zaslužen tudi Fužinarjev trener Robert Jamšek, ki je bil na turnirju navzoč, saj je spremljal igre svojih varovancev, ki so tudi dosegli solidne uvrstitve. Darko Jamšek in Emil Sirovina sta se prebila med 32 najboljših — nastopilo je 134 igralcev — nato pa sta se morala od tekmovalca posloviti. Sirovina je izgubil z Juhase (Senta), Jamšek pa proti Ljubljancu Urhu. Tretji Ravenčan Samo Bezjak ni imel sreče pri žrebu, že v 1. kolu je naletel na odličnega Karloviča (Vesnik) in izgubil z 0:2. Ob slovesni otvoritvi turnirja v Ljubljani, na katerem so nastopili najboljši jugoslovanski namiznotenški igralci in igralke, so podelili priznanja najboljšim v Sloveniji. Priznanje za uspehe v pretekli sezoni je prejel tudi Darko Jamšek.

V Mariboru je bil 11. oktobra prvi republiški selekcijski turnir za pionirje in pionirke. Od Fužinarjevih igralcev so se uvrstili: Kus na 7. mesto v prvi skupini ter Ledinek na 1. in Lesjak na 3. mesto v drugi skupini. Med pionirkami je bila Placeta (Radlje) v prvi skupini 5.

V tekmovalni medrepubliške namiznotenške lige — zahod imajo igralci Fužinarja po 3. kolu oziroma šestih dvobojih polovico zbranih točk. Zmagali so v gosteh pri Bagatu v Zadru s 6:3, doma pa premagali še Kredo Jedinstvo iz Tuzle s 7:2 in Metalac OLT iz Osijeka s 5:4. Jamšek je zmagal v vseh treh dvobojih po trikrat, k uspehu pa so prispevali še Bezjak, Sirovina in tudi mladi Godec, ki je vskočil kot rezerva. V preostalih treh dvobojih so Ravenčani dvakrat ostali brez točk, na Reki so doživeli poraz 7:2, v Jajcu pa 6:3. Srečanja v Vitezu niso odigrali, kajti gostitelji so nudili nemogoče igralne pogoje, med drugim niso poskrbeli za ustrezno svetlobo pri igralnih mizah. O pritožbi vodstva Fužinarjeve ekipe bo odločila tekmovalna komisija.

SMUČARSKI SKOKI

V začetku oktobra je SK Fužinar priredil prvenstvo koroško-štajerske regije v smučarskih skokih na 30-metrski skakalnici iz umetne snovi v Dobbi vasi. Na tekmovalju, ki je bilo tudi v počastitev krajevnega praznika, je zmagal med pionirji A Velenjčan Triplat. Od Fužinarjevih pionirjev je bil Stebih 10., Videršnik pa 12. Sicer pa je bilo tekmovalj za regijski pokal v oktobru še več, omenimo le boljše uvrstitve tekmovalcev ravenskega kluba.

V Mislinji so med starejšimi cicibanji osvojili prva tri mesta mladi skakalci Fužinarja: 1. Boštjan Videršnik, 2. Andrej Zagernik in 3. Aljoša Krivograd. 18. oktobra je bila tekma v Ljubnem: 2. Videršnik, 3. A. Zagernik in 4. Krivograd, dan pozneje pa v Velenju: 4. Videršnik, 5. Krivograd in 6. A. Zagernik. V skupni razvrstitvi za pokal štajersko-koroške regije je osvojil Boštjan Videršnik 2., Andrej Zagernik pa 3. mesto.

V Kranju je bila 18. oktobra zaključna tekma za pionirje iz cele Slovenije na plastiki. Ravenčan Jože Zagernik je osvojil 8. mesto med 41 mlajšimi pionirji.

ATLETIKA

Pri Koroškem atletskem klubu imajo sila slabe pogoje za vadbo. Tudi zato je kakovost posameznih atletov in atletinj tega kluba, gledano v jugoslovanskem merilu, sleda skromna. Le nekaj jih dosega zares dobre rezultate, med njimi skakalka v višino Darja Lihteneger, v ospredje pa silijo predvsem mladi, ki so v letošnji sezoni dosegli nekaj solidnih uvrstitev v tekmovalnih republiškega ranga. Omenimo jih nekaj:

— Darja Lihteneger je bila 3. na državnem in 2. na republiškem prvenstvu za članice, preskočila je 184 cm, tretja pa je bila tudi v finalu atletskega pokala Slovenije.

— Dani Ošep, drugi v finalu APS med člani v teku na 800 m, tretji na istem tekmovalju na 1500 m in osmi v finalu AP Jugoslavije.

— Irena Smid je osvojila 1. mesto med starejšimi mladinkami v teku na 1500 m in 2. mesto na 800 m na republiškem mladinskem prvenstvu. Druga je bila tudi v tekmovalju za kros Dela in tretja na članskem prvenstvu Slovenije na 800 m. Na državnem prvenstvu je v tej disciplini osvojila odlično 6. mesto s časom 2:12,6.

Izkazali so se mlajši, v mladinskih in pionirskih kategorijah: Primož Pušnik, Matjaž Prisan, Darjan Cigler, Kozlar Matija, Uroš Kresnik, Stefan Denša in Nataša Buhvald.

Lep uspeh predstavljata tudi drugi mesti Irene Smid in Danija Ošepa na mednarodnem krosu v Avstriji, ki je bil 12. oktobra. Smidova se je uvrstila za zmagovalko Ani Müller, avstrijsko državno rekorderko, in zaostala za vsega 3 sekunde, Ošep pa je prišel v cilj drugi za balkanskim prvkom Romeo Živkom iz Velenja. Tudi med mladinci je bil uspešen Ravenčan Pušnik, ki je bil prav tako drugi.

26. oktobra so v Mežici prvič organizirali tek v spomin na vsestranskega športnika Borisa Keršbaumerja. Tek je lepo uspel kljub deževnemu vremenu, saj se je na progah dolgih 21, 10, 3 in 1,5 km pomerilo 70 tekačev in tekačic. Absolutna zmagovalca sta postala Ravenčan Brane Breznikar in domačinka Hedvika Blatnik. Odslej bodo memorialni tek v Mežici priležali zadnjo nedeljo v septembru.

Ivo Mlakar

ALPINIZEM

Na pobudo Danija Goloba so 27. septembra 1986 v Mali Raduhi snemali film. Naveza Stanko Mihev in Andrej Gradišnik je plezala Edijev steber z oceno VI⁺. V osrednjem delu smeri je prikazala padec prvega v navezi. Pri snemanju je pomagala Gorská reševalna služba Prevalje, ki je varovala glavne snemalce.

Ivan Stornik in Gorazd Črešner sta 23. 9. splezala v Veliki Raduhi prvenstveno smer z oceno V, ki sta jo imenovala »Metina«. Nadaljevala pa sta s prvo ponovitvijo STEBRA VETERANOV z oceno V. Obkrat sta sestopila po Lojznovem kamnu.

13. 9. je Jelka Tajnik z Mirkom Kranjem napravila prvo ponovitev CRNE LEPOTIČKE, ocena V v Trenarskem ozemlju.

23. 9. je Tajnikova z Elo Leskovšek (AO Matica) opravila prvo žensko ponovitev ZAJEDE v Sitah, ocena VI⁺.

24. 9. sta Jelka in Ela še preplezali smer JLA z oceno VI⁺. To je bila šele druga ženska ponovitev.

Franc Pori pa je s soplezalci plezal nad Sitom Glavo in v Mali Mojstrovki naslednje smeri: 13. 9. ZAJEDA skozi okno, ocena V⁺, 14. 9. TRMASTI KAMINI, ocena V⁺, 17. 9. ZAHODNI RAZ, ocena IV⁺, 17. 9. STEBER OB KAMENIKOVEM KAMINU, ocena V⁺, 18. 9. DERŽAJEVA SMER, ocena IV⁺, 21. 9. JESENISKA, ocena V⁺.

5. 10. Pori in Edi Krebs sta v Uršlju gori plezala KANTO, ocena IV—III, in JURHARJEVO, ocena V⁺.

V okviru alpinistične šole so starejši alpinisti plezali s tečajniki v Veliki Raduhi smer CAS — LOGAR z oceno IV—III.

18. 10. je Branko Vezonik v Vipavski steni prsto ponovil smer ORGANIZEM z oceno VIII⁺, smer je med najtežjimi, ki so jih do zdaj prosto ponovili v Vipavi — to je bila šesta ponovitev te smeri.

Vse, ki se zanimajo za alpinizem, vabimo, da se udeležite Alpinistične šole, ki jo imamo vsak četrtek v društveni sobi (Trg svobode 17 — kletni prostor, Ravne). Sola obsega naslednja predavanja: Nevarnosti v gorah. Vremensolovje, Orientacija, Trening. Prehrana. Prva pomoč. Oprema itn.

Vsako predavanje spremljajo barvni diapozitivi. Vabljeni!

B. V.

Reprezentanca SFRJ v namiznem tenisu na mladinskem evropskem prvenstvu v Belgiji l. 1986, ki je osvojila bronasto medaljo. Od leve proti desni: Borut Benko, Darko Jamšek, Zoran Primorac, Zoran Jakšič in trener Bosika

MALI NOGOMET V OBČINI RAVNE
Sredi septembra 1986 smo v občini Ravne startali z občinsko ligo v malenim nogometu. Organizirali smo jo pri ZTKO občine Ravne zaradi velikega zanimanja. V sosednjih občinah se mali nogomet igra že dolgo, pri nas pa uspešno poteka krajevna liga v Črni, ki z 12 ekipami zajema zgornjo in spodnjo dolino.

V letošnji občinski ligi nastopa 12 ekip s po 6 igralci in zajema občane od Kotelj do Mežice. Do konca oktobra so vse tekme odigrali na prostem na asfaltnih igriščih. Ker se bo zadnje kolo končalo šele 11. decembra 1986, nas skrbi, če bomo lahko nekaj zadnjih kol odigrali v športnih dvoranah na Ravnah in v Mežici, ker do sedaj lastniki dvoran še niso dali pristanka.

Zanimanje za to ligo je tako veliko, da dela preglavice že nogometnim klubom, saj posamezni igralci odhajajo iz klubov k malemu nogometu. Varno jo vodi tekmovalna komisija, ki ji predseduje Gvido Garbus.

Po 5. kolu je vodila Polena pred Pizzerijo Skufca, TNT, Dobrijami in Prevaljami. A. H.

USPEL IZLET TOZD JEKLOLIVARNA

Izvršni odbor OO ZS Jeklolivarna je organiziral za svoje člane izlet po Dolenjski. »Izlet kot izlet«, bi dejal marsikdo, vendar pa se je ta po vzdušju in številu udeležencev vendarle nekako razlikoval od običajnih. Trije avtobusi so bili skoraj premalo za vse tiste, ki so hoteli tokrat spoznati kanček lepote Dolenjske. Letošnjega evička sicer še ni bilo, je pa bilo na pretek ostale pišče ter drugih dobrot.

Vožnja za Raven, postanek v Sevnici, nato ogled Kostanjevice z njenimi značilnimi skulpturami in stalno razstavo del Božidarja Jakca ter kartu-

zije Pieterje. Vse to daje obiskovalcu posebno zadovoljstvo. In potem končni postanek v Mostecu pri Cateških toplicah, pa vožnja z brodom prek Save. Kaj bi omenjali, da je bilo bučno ter veselo pozno v noč. Raje strnimo vtise udeležencev, ki so bili enotni: »Bilo je lepo in nepozabno. Se si želimo česa podobnega in hvala izvršnemu odboru sindikata za organizacijo ter izvedbo tokratnega izleta!«

Silvo Jaš

SAH

V preteklih mesecih so se šahisti Fužinarja udeležili raznih tekmovanj. Najprej je v avstrijskem Plajberku D. Peruš v močnejši skupini dosegel drugo mesto. Tudi ostali naši so se po skupinah dobro odrezali. Tekmovanje je bilo hitropotezno za posameznike. Pri Sobčevem bajerju blizu Radovljice je bilo v avgustu mednarodno ekipno prvenstvo v hitropoteznem šahu. Dve štirilicniški ekipi Fužinarja se nista dobro odrezali, saj sta se v svojih skupinah uvrstili v drugo polovico končne uvrstitve. V opravičilo je lahko, da naši šahisti niso bili kos ne samo močnim nasprotnikom, ampak tudi močnim sončni pripekli, saj je bilo tekmovalje na prostem.

V Slovenji Gradcu je bil v drugi polovici septembra tradicionalni vsakoletni hitropotezni turnir dvojic v spomin na slovenjograškega šahista Jožeta Smona. Zmagala je dvojica D. Peruš in Krumpačnik iz Slovenj Gradca.

Štirilicniška ekipa šahovskega društva invalidov Samorastnik z Ravea je na skupnem tekmovanju v Ljubljani zavzela drugo mesto za zmagovalno močno ekipo iz Maribora, v kateri nastopajo nekateri znani šahisti.

Vsak drago ponedeljek v mesecu je ob 16. uri v šahovski sobi DTK klubske hitropotezne prvenstvo Fužinarja za leto 1986. Po dosedanjih rezultatih imata največ uspeha D. Peruš in Z. Burjak. J-k

strugar, Vinček Rado, strojni tehnik, Pirnat Ivan, dipl. inž. strojništva — vsi pripravniki iz šole; Kolar Miloš, NK delavec — prva zaposlitev; Korat Ferdo, ključavničar — iz JLA; Gajič Ljubomir, varilec, Prohart Stanislav, Ceru Blaž, ključavničar — iz druge DO; Rožič Milan, NK delavec — ponovna zaposlitev.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Močnik Mihael, ponovčar, Godec Stanko, izmenski skladiščnik — invalidsko upokojena; Cuturič Drago, pripravljalec za litje — samovoljno; Grabar Dražen, Čibej Leopold, Čibej Mitja, pripravljalec za litje — izključeni; Pasterk Davorin, pripravljalec za litje — mirovanje pravic; Ločnikar Franc, žerjavovodja — premeščen v DS KSZ.

JEKLOLIVARNA — Aldžić Muhareme, delavec na torni žagi — samovoljno; Grubelnik Milva, brusilka — premeščena v tozd Kontrola kakovosti.

VALJARNA — Mesarič Darko, transportni delavec — izključen.

KOVACNICA — Potočnik Matvez, čistilec polizdelkov — invalidsko upokojen.

JEKLOVLEK — Mori Sašo, pripravljalec žice — sporazumno.

STROJI IN DELI — Kac Valentin, tehnolog — umrl; Jamnik Franc, žerjavovodja — invalidsko upokojen.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Špalir Branko, ključavničar — potek delovnega razmerja za določen čas; Zdovec Damjan, rezkalec — premeščen v tozd Kontrola kakovosti.

PNEVMATIČNI STROJI — Tomašič Ivan, strugar — izključen; Lipovnik Karel, strugar — premeščen v DS KSZ.

VZMETARNA — Peruš Rudi, nalagalec pri koračni peči — v JLA; Mihev Marjan, odlagalec pri napustni peči — premeščen v tozd Transport.

ETS — Zvonar Marjan, obratni elektrikar — sporazumno.

SGV — Kumpuš Jože, ključavničar — samovoljno.

TRANSPORT — Gnamuš Anton, voznik tovornjaka, Cesar Anton, voznik traktorja — invalidsko upokojena.

TRO — Borko Miran, rezkalec — sporazumno; Duranovič Jasmin, rezalec — samovoljno.

KOVINARSTVO — Planovšek Robert, strugar — samovoljno; Obojnik Karel, delovodja, Ermenc Franc, kontrolor — dana odpoved.

RPT — Tomaž Erika, samostojna tehnološkinja — sporazumno.

KOMERCIALA — Čas Aleš, skladiščni delavec — premeščen v tozd Kovačnica.

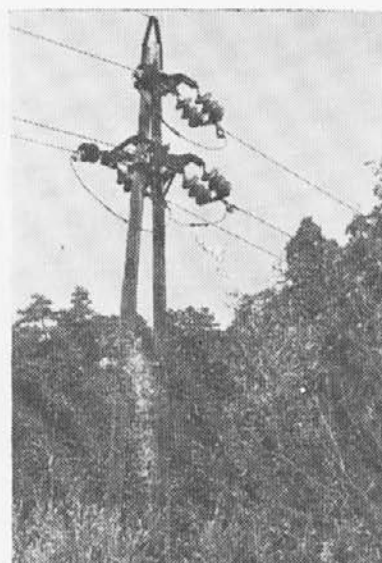
DRUŽBENI STANDARD — Martinšek Igor, natak, Boršner Marjan, blagajnik — potek delovnega razmerja za določen čas.

KSZ — Mlačnik Ivan, čuvaj — invalidsko upokojen.

TSZ — Smrečnik Ivan, tehnolog — dana odpoved; Kolmanec Borislav, ključavničar, Jurač Peter, varilec — sporazumno.

MONTER — Čeru Alojz, klepar — upokojen; Hribnik Dora, strugar — premeščena v tozd TSZ; Gerold Janez, pleskar — dana odpoved; Počivalnik Roman, ključavničar, Petar Zvonko, varilec, Vidovšek Robert, pripravljalec materiala — izključeni.

Kadrovska služba

Pot za energijo

ZAHVALE

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedja in pradedja

VILJA GERŠAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, denarno pomagali in sočustvovali z nami. Iskrena hvala g. župniku za opravljen obred, godbi na pihala Rudnika Mežica in govorniku tov. Grabnerju.

Zalujoči: žena Zinka in otroci z družinami

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem za darila sodelavcem tozda Stroj in deli, še posebej svojim iz orodnega skladišča.

Zelim vam še veliko delovnih uspehov in zdravja.

Ana Dedč

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem minilivarne za lepo darilo in iskreno pozornost. Vsem želim veliko medsebojnega razumevanja, zdravja in delovnih uspehov.

Fanika Jambrošič

Izdaja delavski svet Zelenarje kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Uredja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Tel.: 861 131, int. 304 in 753.

Tiska: ČGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka).

Fotografije za to številko so prispevali: H. Merkač, kadrovska služba in oddelek za informiranje

Kadrovska gibanja

od 21. 9. do 20. 10. 1986

20. oktobra je bilo v železarni zapuščenih 6844 delavcev, kar je za 28 več kot mesec poprej.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Bošnjak Ivica, Marčič Stjepan, talilca — iz druge DO.

JEKLOLIVARNA — Kodrun Jaroš, metalurški tehnik — pripravnik iz šole; Ameršek Iztoč, Krajcar Emil, NK delavca — iz druge DO.

VALJARNA — Klemenč Blanka, metalurški tehnik — pripravnik.

KOVACNICA — Krevh Janko, Biligrevič Ante, NK delavca — prva zaposlitev; Kozel Milan, dimnikar, Koren Danilo, NK delavec — iz druge DO; Čas Aleš, NK delavec — iz tozda Komerciala.

JEKLOVLEK — Mihev Vlado, gimnazijski maturant, Voglič Franc, NK delavec — iz druge DO.

KALILNICA — Skuk Roman, metalurški tehnik — pripravnik iz šole.

STROJI IN DELI — Vujevič Robert, oblikovalec kovin — pripravnik iz šole; Grögl Uroš, rezkalec — iz JLA; Kavtičnik Jože, strojni tehnik, Plimon Branka, Golob Pavel, NK delavca — iz druge DO; Kuhar Milena, NK delavka — prva zaposlitev.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Krajnc Marko, NK delavec — prva zaposlitev.

ENERGIJA — Štern Anton, strojni tehnik — pripravnik iz šole.

ETS — Pakeršnik Davorin, elektrotehnik — pripravnik iz šole; Zbičajnik Branko, delovodja — iz druge DO; Krivec Janez, elektrika-energetik — iz JLA.

TRANSPORT — Mihev Marjan, voznik viličarja — iz tozda Vzmetarna.

TRO — Kumprej Peter, Čekon Erika, Rek Suzana, Krivograd Matej, Kac Polona, Klančnik Slavka, Vrtič Jelka, Kert Dragica, oblikovalci kovin, Iković Igor, Osrajnik Mihael, strojna tehnika — vsi pripravniki iz šole.

ARMATURE — Krajnc Franjo, oblikovalec kovin, Ovčar Zvonko, strugar — iz JLA; Verhnik Stanko, oblikovalec kovin — pripravnik iz šole.

RPT — Rus Dušan, Gerold Mihael, strojna tehnika, Vrvanek Bojan, inženir strojništva, Rebernik Miran, dipl. ekonomist — vsi pripravniki iz šole.

KOMERCIALA — Hribnik Marko, NK delavec — prva zaposlitev; Krajnc Marta, Mlačnik Dragica, ekonomski tehnik — obe pripravnici iz šole.

KONTROLA KAKOVOSTI — Jakopič Renata — pripravnik iz šole; Grubelnik Milva, kemijski tehnik — iz tozda Jeklolivarna; Zdovec Damjan, rezkalec — iz Industrijskih nožev.

DRUŽBENI STANDARD — Milčević Ljubica, NK delavka — iz druge DO.

RAČUNOVODSTVO — Kac Anita, administratorka — pripravnik iz šole.

KSZ — Repotočnik Irena, NK delavka — iz druge DO; Lipovnik Karel, vratar — iz tozda Pnevmatični stroji; Ločnikar Franc, vratar — iz tozda Jeklarna.

TSZ — Fedler Sonja, inž. strojništva — pripravnik; Plazovnik Zlatko, preoblikovalec kovin — iz druge DO; Striker Drago, NK delavec — iz inozemstva.

MONTER — Naglič Janko, Vožič Jolanda, Krivec Aleš, Močilnik Jože, Petrovič Marjan, Poderčnik Boris, Namer Boris, Bisako Gojko, Rednak Drago, ključavničarji, Cesar Jure,

Svet nagrade Železarni Ravne v skladu s pravilnikom o nagradi Železarni Ravne

OBJAVLJA RAZPIS TEM ZA NAGRADO ŽELEZARNE RAVNE 1986/87

I. PODROČJE: METALURGIJA IN KEMIJA

I.1. TEMA ZA SREDNJE SOLE

1. IZDELAVA POPUŠČNEGA DIAGRAMA ZA ORODNI JEKLI OH 847 IN OH 849

- a) Dispozicija
 - Predstavitev popuščenih diagramov
 - Izdelava kalilne vrste za jekli OH 847 in OH 849 in določitev optimalne kalilne temperature
 - Izvedba popuščenja vzorcev
 - Merjenje trdote
 - Določitev vpliva časa popuščenja na doseženo trdoto
 - Izdelava popuščenih diagramov za obe jekli in preverjanje vpliva časovnega parametra P

- b) Ugodnosti
 - Uporaba raziskovalne opreme (laboratorijske peči, merjenje trdote)
 - Laboratorijske usluge (izdelava vzorcev, določitev velikosti avstenitnega zrna)
- c) Mentor v Železarni Ravne: Jože GRADIŠNIK

2. KAKO V ŽELEZARNI RAVNE ONESNAŽUJEMO ZRAK

- a) Dispozicija
 - Onesnaževanje zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi in plinastimi fluoridi
 - Viri onesnaževanja s prahom
 - Stopnja onesnaženosti in zakonski predpisi
 - Merske metode za kontrolo onesnaževanja
- b) Ugodnosti
 - Sodelovanje pri meritvah
 - Dosedanji rezultati meritev
- c) Mentor v Železarni Ravne: Darko RAPNIK, dipl. inž.

3. ONESNAŽEVANJE VODA IN ODLAGANJE ODPADKOV V ŽELEZARNI RAVNE

- a) Dispozicija
 - Viri onesnaževanja voda
 - Vrste in količine trdnih odpadkov v Železarni Ravne
 - Kvalitativni predpisi o odpadnih vodah
 - Analizne metode
 - Povzetek
- b) Ugodnosti
 - Sodelovanje pri meritvah
 - Dosedanji rezultati analiz in meritev
- c) Mentor v Železarni Ravne: Joško KERT, inž.

I.2. TEMA ZA VIŠJE IN VISOKE SOLE

1. VLOGA ZAOSTALEGA AVSTENITA V OBRABNO OBSTOJNIH LITINAH VRSTE CRH IN NIH

- a) Dispozicija
 - Pregled literature o obrabno obstojnih litinah
 - Pregled proizvodnega programa Železarni Ravne na področju obrabno obstojnih litin CRH in NIH
 - Fazna sestava obrabno obstojnih litin CRH in NIH, upoštevajoč že zbrane podatke in dopolnilne meritve
 - Določitev dejavnikov, ki vplivajo na fazno sestavo obrabnavanih litin
 - Zilavost, trdnost in upogibna trdnost obrabnavanih litin, upoštevajoč že zbrane podatke in dopolnilne meritve

- Statistično vrednotenje vpliva vsebnosti zaostalega avstenita na zilavost, trdnost in upogibno trdnost
- Pregled literarnih podatkov o obrabnih preizkusih litin vrste CRH in NIH ter določitev, kakšno vlogo ima pri tem zaostali avstenit

- b) Ugodnosti
 - Rezultati dosedanjih laboratorijskih meritev
 - Uporaba raziskovalne opreme (optična mikroskopija z merjenjem mikro trdote, izolacija karbidov)
 - Laboratorijske usluge (izdelava poskusnih talin in ulitkov, toplotna obdelava, merjenje makro trdote, priprava preizkušancev, mehanski preizkusi, rentgenska strukturna analiza)
 - Računalniška obdelava podatkov
- c) Mentorja v Železarni Ravne: dr. Ferdo GREŠOVNIK, Stanislav LENAŠI, dipl. inž.

II. PODROČJE: STROJNIŠTVO

II.1. TEMA ZA SREDNJE SOLE

1. KINEMATIKA KOMBINARANEGA ROČNEGA MEHANIZMA

- a) Dispozicija
 - Postavitve zasnov mehanizma
 - Izdelava optimalnega modela
 - Izdelava računalniškega diagrama
- b) Ugodnosti
 - Uporaba računalniške opreme v Železarni Ravne
- c) Mentor v Železarni Ravne: Jurij PRATNEKAR, dipl. inž.

II.2. TEMA ZA VIŠJE IN VISOKE SOLE

1. NAČIN HITRE MENJAVE ORODIJ

- a) Dispozicija
 - Prikaz sistemov za menjavo orodij
 - Tipizacija elementov sistemov
 - Konstrukcijska rešitev izbranega sistema
- b) Ugodnosti
 - Uporaba računalniške opreme v Železarni Ravne
- c) Mentor v Železarni Ravne: Franc POBERŽNIK, dipl. inž.

2. ENERGETSKA BILANCA MEHANSKIH STIKALNIC

- a) Dispozicija
 - Izdelava teoretičnega modela z energijskim diagramom
 - Teoretična kvantifikacija modela
 - Verifikacija modela s pomočjo preizkusa
- b) Ugodnosti
 - Sodelovanje pri meritvah
 - Uporaba računalniške opreme v Železarni Ravne
- c) Mentor v Železarni Ravne: Drago BEVC, dipl. inž.

III. PODROČJE: ELEKTRONIKA, RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKA

III.1. TEMA ZA SREDNJE SOLE

1. IZDELAVA PROGRAMA »PRVI KORAKI PRI UPORABI RAČUNALNIKA«

- a) Dispozicija
 - Specifikacija obsega prenosa znanja
 - Načrt oblike in načina dialoga človek — računalnik
 - Izdelava in testiranje programa za vaje na terminalu
 - Navodila za uporabo
- b) Ugodnosti
 - Uporaba računalniške učilnice na TNPU Ravne
 - Uporaba računalnika DELTA
- c) Mentor v Železarni Ravne: Blanka KAKER, dipl. inž.

2. ANALIZA IZKORIŠČENOSTI JEKLARSKEGA RAČUNALNIKA

- a) Dispozicija
 - Oris trenutnega stanja
 - Izdelava različnih tabel in grafikov
 - Dopolnitev obstoječe programske opreme
 - Izdelava modela za napovedi
- b) Ugodnosti
 - Ekranski in tiskalni terminal, risalnik
 - Programska oprema
 - Ustrezni podatki
- c) Mentor v Železarni Ravne: mag. Ernest KOCUVAN

III.2. TEMA ZA VIŠJE IN VISOKE SOLE

1. ELIMINACIJA VPLIVA VIBRACIJ ŽERJAVA IN NIHANJA BREMEN NA TOČNOST TEHTANJA MIKROPROCESORSKO KRMILJENE TEHTNICE

- a) Dispozicija
 - Pregled osnov delovanja mikroprocesorsko krmiljenih tehtnic
 - Statistična obdelava vibracij in nihanj bremen na žerjavnih tehnicah
 - Izdelava blok diagrama in računalniškega algoritma
 - Izdelava programa za eliminiranje napake, ki nastaja zaradi vibracij in nihanj na FISTER TEHTNICE DWTN in preizkus programa
- b) Ugodnosti
 - Merilna oprema
- c) Mentor v Železarni Ravne: Mitja ZIVIC, dipl. inž.

IV. PODROČJE: EKONOMIJA, PRAVO IN DRUGE DRUŽBOSLOVNE VEDE

IV.1. TEMA ZA SREDNJE SOLE

1. UCINKOVITOST SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE V ŽELEZARNI RAVNE

- a) Dispozicija
 - Obstoječi koncept samoupravne delovne skupine
 - Primerjava obstoječega koncepta samoupravne delovne skupine s predlaganim konceptom v literaturi
 - Primerjava z rezultati učinkovitosti skozi mnenjsko raziskavo 1985
- b) Ugodnosti
 - Rezultati mnenjske raziskave 1985
 - Uporaba računalniškega paketa
- c) Mentor v Železarni Ravne: Samo SAVC, dipl. sociolog

2. ANALIZA SISTEMA INFORMACIJ ZA SAMOUPRAVNO ODLOČANJE

- a) Dispozicija
 - Zakonski model samoupravnega odločanja
 - Predvideni informacijski viri za zakonski model samoupravnega odločanja
 - Empirični pregled vseh tokov informacij za neposredne oblike samoupravnega odločanja v Železarni Ravne
- b) Ugodnosti
 - Vsi razpoložljivi viri informacij v Železarni Ravne (Poročevalec, Novice in drugo)
- c) Mentor v Železarni Ravne: Silvestra BRACKO-BOŽIČ, dipl. pravnik

IV.2. TEMA ZA VIŠJE IN VISOKE SOLE

1. TEORETIČNI IN PRAKTIČNI VIDIKI DELOVNE ORGANIZACIJE V USTANAVLJANJU (PRAVNO-STATISTIČNI VIDIK)

- a) Dispozicija
 - Od podjetja k delovni organizaciji
 - Ureditev DO v ustanavljanju pred veljavnostjo ZZD
 - Ureditev DO v ustanavljanju po sprejetju ZZD
 - Praktičen primer DO v ustanavljanju TSD Ravne (Železarna Ravne)
- b) Ugodnosti
 - Viri
- c) Mentor v Železarni Ravne: Drago MEZNAR, dipl. pravnik

2. ANALIZA ORGANIZIRANOSTI MATERIALNEGA POSLOVANJA V ŽELEZARNI RAVNE

- a) Dispozicija
 - Organizacijski modeli materialnega poslovanja
 - Analiza organizacijskega modela materialnega poslovanja v Železarni Ravne
 - Ocena tega modela in predlogi
- b) Ugodnosti
 - Vsi potrebni viri za izdelavo analize

c) Mentor v Železarni Ravne: Stojan GERDEJ, organizator

3. POJAV PASIVNE REZISTENCE (KOT VZROK IN POSLEDICA)

- a) Dispozicija
 - Psihološki vidiki pasivne rezistence
 - Organizacijski vidiki pasivne rezistence
 - Sociološki aspekti vpliva pojavnosti na učinkovitost poslovanja delovne organizacije
- b) Ugodnosti
 - Analiza protestnih ustavitvev dela v Sloveniji
 - Prvo in zaključno poročilo o mnenjski raziskavi 1985 v Železarni Ravne
- c) Mentor v Železarni Ravne: Brane ZERDONER, dipl. sociolog

V. POGOJI IN NAČIN SODELOVANJA

K sodelovanju vabimo študente (redne, ob delu, iz dela), ki študirajo v Sloveniji, ter učence (redne, ob delu) srednjega izobraževanja iz koronjske krajine in občin, kjer so toždi Železarni Ravne. Udeleženci natečaja lahko k obdelavi pristopijo individualno ali skupinsko.

Za nagrado železarni se lahko poteguje le v tem razpisu objavljena tema. Pri vseh temah spada k ugodnostim še literatura in strokovna pomoč.

Ker večina razpisanih tem zahteva poznavanje problematike v Železarni Ravne, morajo zainteresirani navedati prve stike s kadrovske službo Železarni Ravne (soba 11.b, tel. int. 778) vsaj do 3. decembra 1986, da bomo lahko pravočasno pripravili pogoje za delo in se podrobneje dogovorili o nadaljnjem sodelovanju pri izdelavi naloge.

Udeleženci natečaja morajo oddati en izvod naloge do vključno 31. 3. 1987 na naslov: Kadrovska služba Železarni Ravne.

VI. OCENA NALOG IN NAGRADE

Za vsako razpisano področje bomo podelili, ločeno za srednji ter višji oziroma visokošolski nivo, praviloma po 3 nagrade. (1., 2. in 3. nagrada.) Če kvaliteta nalog ne bo ustrezala, ne bomo podelili vseh nagrad.

Komisija za ocenjevanje bo ocenjevala naloge s teh vidikov:

- teoretični pristop
- izvirnost posameznih izpeljav, dokazov in rešitev
- praktična uporabnost naloge.

Višina nagrade bo določena v odvisnosti od poprečno izplačanega OD na delavca v Železarni Ravne v 1. kvartalu 1987. leta.

- 1. nagrada — 100 %
- 2. nagrada — 75 %
- 3. nagrada — 50 %

Za srednješolsko raven se višina nagrade zmanjša za 30 %.

Nagrade bomo podelili ob dnevu mladosti v maju 1987.

Svet nagrade Železarni Ravne

Na tirih